JAMUHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

OFISI YA RAISI TAWALA ZA MIKOA NA SERIKALI ZA MITAA

MKOA WA DAR ES SALAAM

DarMAERT

Mpango wa Kukabiliana na Maafa

MEI 2020

Picha ya Jalada kwa hisani ya: Benki ya Dunia, Earthquakes and Megacities Initiative na DarMAERT

Mwongozo huu unakusudiwa kuwa ni waraka unaoishi na unaweza kubadilishwa wakati wowote bila taarifa ya awali.

Dar es salaam Multi-Agency Emergency Response Team

Mpango wa Kukabiliana na Maafa

Mei 2020

Dibaji

Mkoa wa Dar es Salaam ni kitovu cha kimataifa cha biashara nchini Tanzania wenye mustakabali mwema kwa watu wake kwa kutoa fursa za kiuchumi zinazoleta maendeleo ya jamii kwa ujumla. Hata hivyo, fursa hizi zinazopatikana katika mkoa wa Dar es Salaam zinakabiliwa na changamoto ya maafa na majanga mbalimbali. Maafa haya, yanaweza kuwa ni majanga ya asili au yanayosababishwa na binadamu, kama vile mafuriko, maporomoko ya ardhi, milipuko ya magonjwa, mlipuko, ajali za barabarani na majengo yaliyoporomoka, yameathiri maisha, maisha na mali na yanaweza kufuta maendeleo muhimu na mafanikio ya kiuchumi katika jiji la Dar es Salaam. Hivyo basi, ni lazima uongozi wa Mkoa kuchukua hatua thabiti katika kusimamia udhibiti wa vihatarishi vya maafa.

Kwa mantiki hii, Serikali ya Mkoa inaunga mkono miradi na programu zote zinazolenga kuuandaa na kuujengea uwezo Mkoa ili kuweza kukabiliana na kusimamia maafa na dharura kwa usimamizi wa Timu Mtambuka ya Kukabiliana na Maafa ya Mkoa wa Dar es Salaam (DarMAERT). Kwa niaba ya Ofisi ya Mkuu wa Mkoa wa Dar es Salaam, kupitia Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa, tunaipongeza DarMAERT kwa kuhuisha mpango wake wa Kukabiliana na maafa wa mwaka 2020. Kuhuishwa kwa mpango huu ni agano thabiti la DarMAERT kushiriki katika shughuli za maendeleo ya mkoa kwa kutoa mkakatiwa kukabiliana na dharura uliopangiliwa kitaalamu kwa ajili ya watu wa Dar es Salaam.

Maboresho mengi bado yanatakiwa katika mfumo wa usimamizi wa dharura pamoja na miundombinu ya DarMAERT na mkoa wa Dar es Salaam kwa ujumla. Hata hivyo, Mpango wa Kukabiliana na Dharura wa mwaka 2020 ulioboreshwa unatoa msingi kwa serikali ya Mkoa kuendelea kufanya maboresho zaidi ili kujenga uwezo zadi katika usimamizi wa dharura. Tunaamini kuwa, mpango huu wa kukabiliana na dharura utasaidia kuweka malengo ya pamoja, itifaki na kuimarisha uratibu wa wadau wote na kuleta ufanisi katika kukabiliana na dharura katika mkoa wa Dar es Salaam.

Mh. Abubakar Kunenge

MKUU WA MKOA

Dar Es Salaam

Shukurani

Uhuishwaji wa Mpango wa Kukabiliana na Dharura wa DarMAERT wa 2017 ulifanyika kwa kutumia njia ya ushirikishwaji wa hali ya juu. Ushiriki wa Taasisi nyingi, Wadau muhimu na Wataalamu, pamoja na michango yao mingi, vyote hivi viliwezesha kukamilka kwa Mpango huu wa Kukabiliana na Dharura wa mwaka 2020.

Ofisi ya Waziri Mkuu – Idara ya Usimamizi wa Maafa (PMO-DMD)

Ndugu. Charles Msangi, Mchumi Mwandamizi na Mtaalamu wa Usimamizi wa Maafa.

Secretariat ya DarMAERT

Ms. Yokobety Malisa, Mwenyekiti wa DarMAERT; Dr. Christopher Mnzava, Mratibu wa DarMAERT; na Ndugu Rogasian Kimaryo, Katibu wa DarMAERT.

Secretariat ya Mkoa

Ndugu Salum Hamidu, Afisa wa Mfumo wa habari wa kijiografia – Mipango miji (GIS); Ndugu Masalida Zephania, Afisa Ustawi wa Jamii na Mtaalamu wa Usimamizi wa maafa; Ndugu Upendo Charles, Mtaalamu wa Tehama; Ndugu Victoria Warioba, Afisa Uratibu na Habari; and Ndugu Sikudhani Yotham, Mtaalamu wa Usimamizi wa Maafa.

Jeshi la Zimamoto na Uokoaji

Ndugu Elisha Mugisha, Kamanda wa Zimamoto na Uokoaji – Mkoa wa Ilala; Ndugu Puyo Nzalayaimisi, Afisa wa Zimamoto na Uokoaji ; Ndugu Kakwembe Elia, Kamanda wa Zimamoto na Uokoaji – Mkoa wa Temeke; Ndugu Longino Rwegoshora, Afisa wa Zimamoto na Uokoaji – EOC, Ndugu Hamza Jumanne, Kamanda wa Operasheni Jeshi Zimamoto na Uokoaji – Mkoa wa Ilala; Mr. Abdulrahman Ngaugia, Afisa Msaidizi Jeshi la Zimamoto n Uokoaji – Mkoa wa Ilala; Mr. Mtarazaki Saburi, Kamanda wa Operasheni Jeshi Zimamoto na Uokoaji – Mkoa wa Kinondoni; and Mr. Omari Memba, Kamanda wa Operasheni Jeshi la Zimamoto na Uokoaji – Mkoa wa Temeke

Jeshi la Polisi Kanda Maalum

SP Desdery Rugimbana, Kamanda wa cha Polisi 999; A/Insp Abdel W. Shami, Afisa Msaidizi kikosi cha Polisi kitengo cha 999 na SSGT Muhidin Mpinga, Afisa Msimamizi wa Chumba cha Mawasiliano Kikosi cha Usalama Barabarani

Jeshi la Polisi – Kikosi cha Wanamaji

ACP Evance Mwijage, Kamanda wa Jeshi la Polisi Kikosi cha Wanamaji; na ACP Mohamed Salum Hamad, Afisa Operesheni Jeshi la Polisi Wanamaji.

Idara ya Afya - Waratibu wa Dharura wa Manispaa

Dr Lawrent Chipatta - Temeke, Dr. Paschal Mgaya - Ilala, Dr. Emanuel Kombe - Kinondoni, Dr. Binagi Stanley-Amana na Dr. Felister Kimolo Ubungo,

Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania

Ms. Grace Mawalla, Mratibu wa Mkoa; na Ms. Antonia Isdori, Voluntia wa Taifa wa Kukabiliana na Maafa

Sekta Binafsi- Waratibu wa Ambulance

Dr. Amini Mshana, Mr. Joseph Sulemani na Dr. Omar Issa,.

Mamlaka za Manispaa – Waratibu wa Maafa

Ndungu Pendo Fred Mawaisaka, Manispaa ya Kinondoni; Ndugu Magdalena Msaki, Manispaa ya Ilala; Ndugu Juliana KibondeManispaa ya Ubungo; Ndugu Sweetbertha Paschal, Manispaa ya Temeke; na Ndugu Suzan Philemon Swai, Manispaa ya Kigamboni.

Wakala wa Usafirishaji

Eng.Nebu Kyando, Meneja Oparesheni Taasisi yaa Dar es Salaam Rapid Transit (DART); na Eng. Adolfina Ndyetabura Shirika la Reli Tanzania.

Huduma za Jamii

Ndugu Nelson Mnyanyi, Afisa Usalama kazini Shirika la Ugavi wa Umeme (TANESCO); na Eng. Benedict Julius, Meneja wa Mkoa Mamlaka ya barabara za Vijijini na Mijini (TARURA).

Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania

Ndugu Elias Lipiki, Meteorologist.

Mashirika yasiyo ya Kiserikali

Ndugu Lawrence Mtui, Mtaalamu wa Usimamizi wa Maafa kampuni ya Delta Assessors and Surveyors Ltd.; na Ndugu Adam Ismail, Mratibu Jamii ya SHIA.

Wawakilishi hawa muhimu walipitia katika mtiririko wa hatua mbalimbali za mchakato wa kuhuisha kwa pamoja Mpango wa DarMAERT wa kukabiliana na Dharura wa mwaka 2020, Kwa hali hiyo, tunapenda kuwashukuru wote kwa dhati, kwa michango ya kila mmoja pamoja na taasisi zao kwa kufanikisha kuhuisha Mpango wa DrMAERT wa Kukabiliana na Dharura wa Mwaka 2020, chini ya uongozi wa Mratibu wa DarMAERT Dr. Christopher Mnzava, ambapo bila yeye mchakato huu usingewezekana. Tunashukuru sana kwa kutumia muda wenu na rasilimali zenu kushiriki kikamilifu katika shughuli mbalimbali za kuhuisha Mpango wa Kukabiliana na Dharura wa Mwaka 2020 chini ya program ya mafunzo, mazoezi na majaribio kutoka Mei 2018 hadi Mei 2020.

Shukurani za kipekee ziende kwa waratibu wa maafa wa manispaa za Ilala, Kinondoni, Temeke, Ubungio na Kigamboni kutokana na juhudi za katika kuchangia uhuishwaji wa mpango huu. Michango yao imeleta maana ya kipekee wakati wa kuuboresha mpango huu na kuufanya mkoa wa Dar es Salaam kuwa na ustahimivu na mbinu za uratibu mzuri katika mpango wa Kukabiliana na Dharura wa mwaka 2020.

Shukrani zetu za dhati ziende Idara ya Maendeleo ya Kimataifa ya Uingereza na Benki ya Dunia, kwa kuendeleza juhudi za kuisaidia Serikali ya Mkoa katika kujenga ustahimivu katika kukabiliana na Maafa, kupitia Programu ya Ustahimilivu wa Miji Tanzania. Mapitio ya kina ya Mpango huu pamoja na maoni yalitolewa na timu ya wataalamu wa Benki ya Dunia ambayo iliundwa na Eric Dickson (Mtaalamu Mshauri Mwandamizi wa Maendeleo ya Mijini na Usimamizi wa Hatari za Maafa), Claudia Lorena Trejos (Mshauri Mwandamizi wa Kudhibiti Hatari za Maafa) na Nyambiri Kimacha (Mshauri wa Usimamizi wa Hatari za Maafa). Aidha, tunaishukuru Taasisi ya Kimataifa inayojishughulisha na Matetemeko ya Ardhi katika Miji Mikubwa (EMI) kwa msaada wa kitaalamu walioutoa kwa DarMAERT kupitia Programu ya Mpango wa Mafunzo, Majaribio na Mazoezi, hususan Bw. Jerome Zayas (Meneja wa Mradi), Bw. Nicholas Burk, Bw. Ritche Angeles, Bw. Jose Mari Daclan, Bi. Mary Luanne David (Mtaalamu wa Usimamizi wa Dharura), Bi. Precious Zara na Denise Suarez(Mratibu wa Mradi). Pia, tunapenda kushukuru kwa utalaamu na uwezeshaji uliotolewa na Chuo Kikuu Ardhi, hususan Mshauri Mwandamizi Dr. Joseph Mayunga, Mratibu wa Mradi Tanzania Dkt. Guido Uhinga na Watafiti wasaidizi Bi. Bernadetha Mushi na Bi. Mwanamkuu Maghembe.

Ni matumaini yetu kuwa, Mpango huu wa Kukabiliana na Dharura, utatumiwa na wadau wote ili kuendelea kuboresha huduma za usimamizi wa dharura zinazotolewa na DarMAERT kwa wananchi wa Mkoa wa Dar es salaam.

Paul Makanza

KATIBU TAWALA WA MKOA

Dar es Salaam

Yaliyomo

Dibaji i
Shukurani iii
Orodha ya Picha viii
Dhana Kuu ix
Utangulizi xv
Sura ya 1: 1
Sheria na Mpangilio wa Taasisi 1
1.1. Mamlaka na Usaidizi 1
1.2. Mfumo wa Taifa wa Usimamizi wa Maafa 2
1.2.1 Sheria ya Usimamizi wa Maafa Tanzania ya mwaka 2015 3
1.3. Wajumbe wa DarMAERT 4
Sura ya 2: 6
Maelezo ya Hali - Demografia na Majanga Makuu 6
2.1 Hali ya Kijiografia 6
2.2 Taarifa za Demografia na Uchumi katika Jamii 7
2.3 Majanga makuu ya Dar es Salaam 8
Sura ya 3: 10
Maelezo ya Hali – Uchambuzi wa Hatari 10
Sura ya 4: 15
Dhana ya Mpango 15
Sura ya 5 17
Maelekezo ya Usimamizi wa Dharura 17
Sura ya 6: 19
Dhana ya Uendeshaji 19
6.1 Itifaki za Shughuli za Kituo cha Dharura 22
6.1.1 Itifaki za Kuamsha Kituo cha Operesheni za Dharura 25
6.1.2 Itifaki za Mawasiliano na Kumbukumbu za kituo ch Operesheni za Dharura 26
6.1.3 Itifaki za kusimamisha na utaji wa taarifa wa kituo cha operesheni za maafa EOC 29
6.1.4 Mfumo wa Amri za Tukio – Mashirika yanayojumuishwa na Mfumo uliopitishwa wa Kituo cha Uratibu wa Dharura cha DarMAERT 29
6.2 Majukumu ya Kukabiliana na Dharura 29
6.2.1 Majukumu ya Kukabiliana na Dharura chini ya DarMAERT 30
6.2.2 Kupanga Majukumu 32
6.2.3 Itifaki za DarMAERT katika kutekeleza Kazi za Kukabiliana na Dharura 35
6.2.4 Nyakati za Kuchukua Hatua za Dharura 57
Sura ya 7: 59

Taratibu za Fedha na Utawala 59
7.1 Ufadhili katika Usimamizi wa Maafa 59
7.1.1 Ufadhili wa Operesheni za DarMAERT 59
7.2 Usimamizi wa Uhusiano na Wadau wa Nje 60
7.2.1 Uratibu wa taasisi na mashirika mengine (Uhusiano) 60
7.2.2 Uratibu wa vyombo vya habari 61
7.2.3 Kusimamia Wanaojitolea 61
Marejeleo 62
Kiambatanisho 64
Orodha ya Mawasiliano ya wajumbe wa DarMAERT 64

Orodha ya Picha

Kielelezo Na. 2: Ramani kuonyesha Kata 21 zinazokumbwa na mafuriko Dar es Salaam – Mradi wa Ramani Huria 2016 12
Kielelezo 3. Muundo wa Ngazi ya Amri ya DarMAERT kama ulivyoelekezwa na Mwongozo wa Uendeshaji wa Taifa 2014 20
Kielelezo 4. Muundo wa DarMAERT chini ya Kaati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa 21
Kielelezo 5. Mchakato wa DarMAERT wa Kuidhinisha Mradi/Kazi 60
Kielelezo 1. Wajibu wa Wuhimu wa Kukabiliana na Dharura wa Wadau katika Mkoa

Orodha ya Majedwali

Jedwali 2. Muhtasari wa Itifaki za Amri katika Kituo cha Shughuli za Dharura (Ngazi ya Mbinu) 23
Jedwali 3. Zana za Uratibu za Kituo cha Operesheni za Dharura 27
Jedwali 4. Aina za Mikutano ya Simu katika kituo cha Dharura 28
Salaam 32

Dhana Kuu

Hatari ya Maafa

Ni uwezekano wa watu kupoteza maisha, kujeruhiwa, au kuharibik na kuathirika kwa mali, hii inaweza kutokea kwenye mfumo au jamii kwa muda wa kipindi fulani; uwezekano huu hupimwa kwa kutumia hesabu na unahusisha kuwepo na Janga, hali ya maafa kutokea, na uwezo wa kuyakabili. Maana ya hatari ya maafa ina akisi dhana ya tukio la Janga na maafa kama matokeo ya kuendelea kuwepo kwa hali ya hatari. Hatari ya Maafa inajumuisha aina mbalimbalia za hasara ambazo mara nyingi ni ngumu kuzipima. Hata hivyo, kwa kutumia maarifa na elimu ya majanga na aina ya watu, maendeleo ya kijamii na kiuchumi, hatari ya maafa inaweza kufanyiwa tathmini na kuchorwa katika ramani, angalau kwa kiwango cha jumla. Ni muhimu kuzingatia mazingira ya kiuchmi na kijamii sehemu ambayo hatari ya maafa hutokea, hii ni kwasababu, siyo kila mtu ana mtazamo sawa juu ya hatari ya naafa, pamoja na visababishi vyake (UNDRR, 2017).

Janga

Ni Mchakato, Tukio au Shughuli za kibinadamu ambazo zinaweza kusababisha watu kupoteza maisha, majeruhi au athari za kiafya, uharibifu wa mali, mvurugiko wa shughuli za kijamii na kiuchumi au uharibifu wa mazingira. Ufafanuzi: Majanga yanaweza kuwa ya kiasili, kibinadam au kijamii na kiasili. Majanga ya kiasili mara nyingi yanatokana na nguvu za kiasili. Majanga ya kibinadamu ni yale yanayosababishwa na shughuli za kibinadamu. Neno janga, halijumuishi migogoro ya kivita, au hali ya ukosefu wa amani; kwasababu masuala hayo yanashughulikiwa na sheria za haki za binadamu za kitaifa na kimataifa. Majanga mengi ni ya kibinadamu na kiasili, kwasababu yanasababishwa na nguvu za kiasili na shughuli za kibinadamu kwa pamoja, hii ni pamoja na uharibifu wa mazingira na athari za mabadiliko ya tabianchi(UNDRR, 2017).

Kiongozi wa Tukio

Ni Afisa mwenye majukumu ya jumla ya kusimamia tukio na kuelekeza mbinu na usimamizi wa rasilimali (TNOG, 2014)

Kujiandaa

Kujiandaa kukabiliana na maafa kunajumuisha maarifa na uwezo uliojengwa na Serikali, Taasisi za kukabili na kurejesha hali, jamii na watu binafsi, ili kuweza kutabiri, kukabili,

na kurejesha hali kwa ufanisi kutoka kwenye athari za maafa zinazoweza kutokea, zinazoelekea kutokea, au maafa yaliyotokea. Hatua za kujiandaa zinachukuliwa kwa muktadha wa usimamizi wa hatari za maafa, na zinalenga kujenga uwezo unaohitajika katika kusimamia kwa ufanisi aina zote za dharura na kuweza kufikia lengo la kutoka katika hatua ya kukabili hadi kurejesha hali.

Kujiandaa na dharura kunategemea sana uchambuzi wa kina wa hatari za maafa, na uwepo wa mifumo ya tahadhari ya mapema, na inajumuisha shughuli kama vile uaadaji wa Mpango wa dharura, kuhifadhi vifaa kwa ajili ya matumizi wakati wa dharura, kuandaa Mwongozo wa uratibu, kuhamisha watu, taarifa za umma, pamoja na mafunzo na majaribio. Ili shughuli hizi ziweze kufanyika ni lazima kuwe na mifumo mizuri ya kitaasisi na kisheria na uwezo wa kifedha. Neno linalofanana na kujiandaa ni "Utayari", ambalo linaelezea uwezo wa kukabili kwa haraka na kwa uhakika (UNDRR, 2017).

Kukabili

Hizi ni hatua zinazochukuliwa moja kwa moja kabla, wakati na mara tu baada ya maafa kutokea ili kuokoa maisha ya watu, kupunguza madhara ya kiafya, na kuhakikisha usalama wa watu na na mahitaji ya msimgi ya kibinadamu ya wananchi walioathirika na maafa yanapatikana. Ufafanuzi: Kukabili maafa kunalenga zaidi katika upatikanaji wa huduma za haraka na za muda mfupi; na wakati mwingine, kukabili maafa huitwa Msaada wa Maafa. Ufanisi, uhakika na ubora wa jitihada za kukabili maafa unategemea upatikanaji wa taarifa za hatari ya maafa pamoja na kujenga uwezo wa kukabiliana na maafa wa mtu mmoja mmoja, jamii, Taasisi, nchi na Jumuiya za kimataifa. Sifa za kitaasisi za kukabiliana na maafa mara nyingi zinajumuisha utoaji wa huduma za dharura na misaada kwa umma, sekta za Serikali na za binafsi, jamii, pamoja na ushiriki wa kujitolea (UNDRR, 2017).

Kukabiliana na Maafa

Hizi ni hatua zinazochukuliwa moja kwa moja kabla, wakati, na mara tu baada ya maafa kutokea ili kuokoa maisha ya watu, kupunguza madhara ya kiafya, na kuhakikisha usalama wa watu na mahitaji ya msimgi ya watu walioathirika yanapatikana. Ufafanuzi: Kukabili maafa kunalenga zaidi katika upatikanaji wa huduma za haraka na za muda mfupi; na wakati mwingine kukabili maafa kunaitwa Msaada wa Maafa. Ufanisi, uhakika na ubora wa jitihada za kukabili maafa unategemea upatikanaji wa taarifa za hatari za

maafa, hii ni pamoja na kujenga uwezo wa kukabiliana na maafa wa mtu mmoja mmoja, jamii, Taasisi, nchi na Jumuiya za kimataifa.

Sifa za kitaasisi za kukabiliana na maafa mara nyingi zinajumuisha utoaji wa huduma za dharura na misaada kwa umma na Sekta za Seikali na za binafsi, jamii, pamoja na ushiriki wa wafanyakazi wa kujitolea. "Huduma za Dharura" ni kundi la Taasisi muhimu zenye ujuzi maalumu, na majukumu mahusus katika kulinda watu na mali zao wakati wa dharura na maafa.

Taasisi hizi zinajumuisha Mamlaka za ulinzi na usalama wa raia, Jeshi la Polisi Tanzania, na Jeshi la Zimamoto nakadhalika. Tofauti ya mgawanyo wa shughuli zinazofanyika wakati wa kukabiliana na maafa na zile za kurejesha hali baada ya maafa kutokea haionekani moja kwa moja. Kwa mfano, baadhi ya shughuli za kukabiliana na maafa kama vile kutoa huduma za nyumba za muda mfupi na maji kwa waathirika, zinaweza kuendelea kutolewa hadi kwenye hatua ya kurejesha hali (UNDRR, 2017).

Kutambua na Kutathmini Hatari

Muundo wa mchakato wa kuchambua na kutambua chanzo na ukubwa wa hatari za janga linaloweza kutokea na kutathmini mazingira magumu ambayo kwa pamoja yanasababisha kuongeza athari za janga kwa watu, mali, huduma, maisha na mazingira yanayotegemewa.. (UNDRR,2009)

Kuzuia

Ni shughuli na mbinu zinazohusu kukwepa, hatari mpya na zilizopo. Dhana ya kuzuia maafa inalenga kukwepa kabisa athari za maafa. Wakati hatari za baadhi ya maafa haziwezi kuondolewa, dhana ya kuzuia inalengo la kupunguza hali ya maafa kutokea; katika muktadha huo, hatari ya maafa inaondolewa. Hatua za kuzuia maafa zinaweza pia kuchukuliwa wakati au baada ya tukio kutokea ili kuzui maafa au madhara mengine kutokea (UNDRR, 2017).

Picha ya Uendeshaji

Muhtasari unaotoa picha kamili ya tukio unaotolewa na wadau wote wanaohusika kutoa taarifa za tukio kumuwezesha Kamanda wa tukio/Kamanda wa waokoaji na taasisi

saidizi kufanya maamuzi sahihi, thabiti na kwa wakati. (Federal Emergency Management Agency [FEMA], 2010)

Maafa

Maafa maana yake ni kuvurugika kwa mfumo wa Jamii kwa kiwango chochote, kutokana na tukio la janga ambalo linakutana na hali ya uwezekano wa kuathiriwa na uwezo mdogo wa kulikabili; hali hiyo inapelekea kutokea kwa suala au masuala yafuatayo: kupoteza au kuathirika kwa watu, mali, uchumi au mazingira.

Ufafanuzi: Athari za maafa zinaweza kutokea kwa haraka katika eneo la tukio, lakini mara nyingi, maafa baada ya kutokea husambaa maeneo mengine na huchukua muda mrefu. Athari za maafa zinaweza kuzidi uwezo wa jamii iliyoathirika kuweza kuzikabili, hivyo, jamii hiyo, kuhitaji msaada kutoka nje, kama vile maeneo yaliyo karibu, au msaada kutoka ngazi ya taifa au kimataifa(UNDRR, 2017).

Maeneo Muhimu

Maeneo muhimu ni maeneo maalum yanayohitajika kwa ajili ya kutolea huduma za dharura kama vile hospitali, vituo vya zimamoto, vituo vya dharura, vituo vya Polisi, baadhi ya majengo yanayotumika kwa shughuli za umma, vituo vya takwimu na mitambo ya nishati. (UNDRR, 2009)

Mkakati

Ni Mpango wa jumla, au Maelekezo yaliyochukuliwa ili kuweza kukamilisha lengo la kuthibiti tukio (FEMA, 2010).[1]

Miundombinu muhimu

Kwa muktadha wa majanga ya asili, majengo ya msingi, maeneo na mifumo ya kitaalamu ambayo inapoharibiwa na kuvurugwa na kushindwa kufanya kazi, inaleta athiri kubwa kwa shughuli za kijamii na kwa uchumi wa taifa. (UNDRR, 2009)

[1] Neno "Mkakati" limetumika katika Mpango huu, kama Msamiati wa Mfumo wa Uongozi wa Tukio.

Mfumo wa Uongozi wa Tukio

Mfumo wa uongozi wa tukio ni usimamizi wa dharura kwenye eneo la tukio unaofuata taratibu maalumu, ulioandaliwa mahusus kutoa mwongozo wa kufuata utaratibu wa uongozi unaoakisi changamoto za mahitaji ya tukio moja au matukio mengi, bila kukwamishwa na mipaka ya kiutawala. Mfumo wa uongozi wa tukio unajumuisha huduma, vifaa, wataalamu, mbinu na mawasiliano, vyote vikifanya kazi ndani ya muundo mmoja, ambao unalenga kusaidia usimamzi wa rasilimali wakati wa matukio. Mfumo huu unatumika kwa aina zote za dharura na unafaa kwa matukio ya aina zote, makubwa na madogo, na hata yale yenye changamoto nyingi. Mfumo wa uthibiti wa tukio unatumika na Taasisi zenye majukumu kwenye matukio kuandaa usimamizi wa operesheni katika eneo la tukio, katika ngazi mbalimbali za kiutawala; Taasisi hizi zinaweza kuwa za Serikali au za binafsi.

Tukio

Tukio lililosababishwa na shughuli za kibinadamu au nguvu za asili, ambalo linatishia maisha ya watu, mazingira au usalama wa nchi na hivyo kuhitaji wadau wa kukabili dharura kuchukua hatua za kuzuia au kupunguza vifo au uharibifu wa mali na maliasili (TNOG, 2014).

Upunguzaji wa Hatari za Maafa

Upunguzaji wa hatari za Maafa unalenga katika kuzuia hatari mpya na kupunguza hatari za maafa zilizopo na kuthibiti mabaki ya hatari za maafa; jitihada zote hizi zina changia katika kuimarisha ustahimilivu wa maafa na hivyo kuweza kufikia maendelo endelevu. Upunguzaji wa maafa ni lengo la Sera ya usimamizi wa hatari za maafa, na Shabaha na Malengo yake yameainishwa katika Mikakati na Mipango ya kupunguza hatari za maafa(UNDRR, 2017)

Usimamizi wa Dharura

Ni utaratibu na usimamizi wa rasilimali na majukumu kwa ajili ya kushughulikia masuala yote ya dharura, hususan, katika kujiandaa na kukabiliana na maafa na hatua za mwanzo za kurejesha hali. Usimamizi wa dharura unatofautiana na usimamizi wa maafa kwasababu; haushughuliki na maafa peke yake, bali hata aina zote za dharura na migogoro(UNDRR, 2009)

Usimamizi wa Hatari ya Maafa

Usimamizi wa Hatari ya Maafa ni matumizi ya Sera na Mikakati ya kupuguza Hatari za maafa, ili kuzuia hatari mpya za maafa zisitokee, kupunguza hatari za maafa zilizopo, kuthibiti mabaki ya hatari, ili kuimarisha ustahimilivu na kupunguza hasara za maafa. Hatua zinazochukuliwa katika usimamizi wa hatari za maafa zinaweza kutofautishwa kati ya Usimamizi wa Hatari za maafa unaozingatia matarajio; Usimamizi wa hatari za maafa unaozingatia usahihi; na Usimamizi wa hatari za maafa unaozingatia fidia, ambao unajulikana kama usimamizi wa mabaki ya hatari za maafa (UNDRR, 2017).

Usimamizi wa Maafa

Usimamizi wa Maafa unajumuisha Taasisi, Mipango na matumizi ya mbinu za kujiandaa, kukabili, na kurejesha hali baada ya maafa kutokea. Ufafanuzi: Usimamizi wa maafa hauwezi kuondoa au kumaliza kabisa matishio ya maafa; lakini, unalenga katika kuandaa na kutekeleza Mipango ya kujiandaa na kukabiliana na maafa pamoja na Mipango mimgine, ili kupunguza athari za maafa, na "Kujijenga upya vizuri zaidi". Kushindwa kuandaa Mipango na kuitumia, kunaweza kusasbabisha athari kwenye maisha ya watu na mali zao pamoja na kupoteza Mapato (UNDRR, 2017).

Ustahimilivu

Ni uwezo wa Mfumo, Jumuiya au Jamii iliyo kwenye mazingira hatarishi, kuzuia, kukabili, kubadilika kulingan na mazingira, na kujigeuza na kurejea kwenye hali yake ya awali, kutoka kwenye athari za maafa, kwa haraka na kwa ufanisi, hii ni pamoja na kurejesha na kutunza mifumo yake muhimu ya kiutendaji kupitia usimamizi wa hatari za maafa (UNDRR, 2017).

Uwezo

Uwezo unajumuisha nguvu, sifa, na rasilimali zilizopo ndani ya Taasisi au jamii, katika kusimamia na kupunguza hatari za maafa na kujenga ustahimilivu. Uwezo unaweza kujumuisha miundombinu, Taasisi, maarifa na ujuzi, na sifa kama vile mahusiano ya kijamii, uongozi na usimamizi (Ofisi ya Umoja wa Mataifa ya Kupunguza Hatari za Maafa [UNDRR], 2017)

Utangulizi

Dar es Salaam ni moja ya kitovu kikuu cha kibiashara nchini Tanzania inayoelekea kuwa jiji la kimataifa katika miongo ijayo. Dar es Salaam inakadiriwa kuwa na idadi ya watu zaidi ya milioni 6, na inatarajiwa kuwa itakuwa na zaidi ya wakazi milioni 10 ifikapo mwaka 2030[2]. Makadirio ya wakazi wa Dar es Salaam yanaonyesha kuwa jiji litafikia karibu watu milioni 16 ifikapo mwaka 2050[3] takriban milioni 37 kwa mwaka 2075, na zaidi ya milioni 73 kwa mwaka 2100.[4]

Kwa hiyo ni muhimu Mkoa ujenge uwezo wake wa kustahimili matishio ya asili na yale yanayosababishwa na binadamu. Mafuriko yakiwa ni janga linalotokea mara kwa mara katika jiji laya karibuni Dar es Salaam, matukio ya karibuni yanayokumbukwa ni pamoja ni yale ya mwaka 2008, 2009, 2011, 2014, 2016, 2018, 2019 na 2020, ambayo yalisababisha uharibifu wa mamia ya nyumba na maelfu ya wakazi kukosa makazi. Katika tukio la mafuriko makubwa la Mei 2019 pekee yaliyoikumba Dar es Salaam zaidi ya wakazi 1,200 walikosa makazi na nyumba 1,560 na miundombinu muhimu kuharibiwa pamoja na kusababisha athari kubwa kwa maisha na shughuli za watu. Katika muongo mmoja uliopita, Dar es Salaam imeweza kukabiliana na majanga ya ziada yanayosababishwa na binadamu ikiwa ni pamoja na moto kwenye majengo, milipuko ya gesi, na milipuko ya silaha. Wakati Mpango huu wa Kukabiliana na Dharura unachapishwa, Dar es Salaam inashirikiana kwa karibu na Serikali ya Tanzania inakabiliana na janga la UVIKO – 19 lililoibuka hivi karibuni kwa kasi duniani.

Sehemu mojawapo ya kujenga uwezo wa ustahimilivu ni kuanzishwa kwa taasisi zenye wajibu na uwezo wa kutoa huduma zinazolenga kuokoa maisha na mali wakati wa matukio, na kujiandaa kukabiliana na maafa na dharura nyingine. Kwa ajili hiyo, Timu Mtambuka ya Kukabiliana na Dharura ya Mkoa wa Dar es Salaam (DarMAERT) - kikundi cha wadau wa kukabiliana na dharura, iliundwa ikiwa na wajibu wa msingi wa kufanya kazi za kitaalamu chini ya Kamati ya Kusimamia Maafa ya Mkoa (RDMC), hii ni zaidi ya kazi za kawaida zinazofanywa na taasisi hizi wakati wote kabla ya maafa kutokea.

Sambamba na hiyo, Mpango wa Kwanza wa Kukabiliana na Dharura wa DarMAERT ulianza kuandaliwa mwaka wa 2011 hata hivyo, mpango huo wa mwaka 2011 haukuweza kukamilishwa, kuidhinishwa au kutekelezwa. Mpango wa ERP wa mwaka 2011 ulipitiwa upya

na kusasishwa kupitia mfululizo wa mashauriano shirikishi wa wadau wa DarMAERT kuanzia Aprili 2016 hadi Juni 2017. Shughuli za usanifu shirikishi zilisaidiwa na Benki ya Dunia (WB) kupitia Mpango wa Kustahimili Miji Tanzania (TURP) kwa ufadhili wa Idara ya Maendeleo ya Kimataifa ya Uingereza (DfID). Baada ya kukamilishwa, kuidhinishwa, kutafsiriwa kwa Kiswahili na kutekelezwa, Mpango wa Kukabiliana na Dharura (ERP) 2017 ulidhihirisha umuhimu katika kuunganisha uwezo wa DarMAERT kusaidia katika kukabiliana na dharura kwa kuhakikisha kwamba wadau wote wanaosimamia dharura zote: (i) wanafahamu na kuelewa wajibu wao; (ii) wana uwezo wa kutekeleza majukumu waliyopewa; (iii) wanapata rasilimali na nyenzo zilizopo; na (iv) kufanya kazi pamoja kwa ushirikiano.

Kuanzia Mei 2018 hadi Mei 2020, kwa kuzingatia *Nguzo ya 3: Maandalizi na Kukabiliana na Dharura* chini ya program ya Kuijengea Uwezo wa Ustahimivu Miji ya Tanzania (TURP), DarMAERT ilinufaika na Mpango wa Mafunzo na Mazoezi, programu iliyolenga kujengea uwezo taasisi mbalimbali za usimamizi wa dharura. Sehemu ya Mpango wa Mafunzo na Mazoezi ilikuwa kusaisha Mpango wa Kukabiliana na dharura wa mwaka 2017 ili kuhakikisha unaenda sambamba na mabadiliko ya mahitaji ya DarMAERT na kuboresha itifaki zake zilizotengenezwa. ambazo zilitengenezwa. Mpango wa Kukabiliana na Dharura wa mwaka 2020, unalenga: (i) kusaidia kujenga uwezo ("kujua-jinsi") wa taasisi zilizoko chini ya DarMAERT kutekeleza majukumu yao, (ii) kutoa mwongozo kuhusu usimamizi na uratibu wa rasilimali ili kuwezesha upatikanaji na matumizi bora ya watoa huduma, maeneo na vifaa, na (iii) kusaidia kuanzisha mfumo wa wazi wa uratibu na kuimarisha ushirikiano kati ya taasisi zinazounda DarMAERT.

Mpango wa DarMAERT wa Kukabiliana na Dharura wa mwaka 2020 unasasisha maudhui ya Mpango wa DarMAERT wa Kukabiliana na Dharura wa waka 2017. Mpango wa Kukabiliana na Dharura 2020 umeandaliwa kwa kutumia uzoefu wa kimataifa wa usimamizi bora wa dharura na zinaweza kutumiwa kwa muktadha wa kisheria na taratibu za mpangilio wa taasisi. Mpango huu unajumuisha michakato ya kudhibiti na kuratibu rasilimali za DarMAERT wakati wa kukabiliana na dharura inayoambatana na itifaki za kukiamsha na kukisimamisha Kituo cha Operesheni za Dharura (EOC) bila kutoa taarifa za mifumo na itifaki za muda wa kati na muda mrefu wa kurudishia hali. Taratibu zilizoelezwa katika mpango huu zimeandaliwa kutokana na

mifumo na taratibu zinazotekelezwa katika kituo cha operesheni za dharura cha DarMAERT, inayounga mkono na kukamilisha taarifa zilizoko kwenye kitabu cha mwongozo wa kuendesha kituo cha operesheni za dharura (EOC Handbook) na maelekezo yaliyoko kwenye kitabu cha taratibu za utendaji (SOP) ambavyo pia vilitayarishwa mahsusi kwa ajili ya DarMAERT.

Maudhui yaliyomo katika mpango wa kukabiliana na dharura wa 2020 yalitayarishwa kupitia mfululizo wa warshakwa ajili ya kubuni na kuunda zilizoshirikisha wawakilishi muhimu kutoka katika taasisi zinazounda za msingi DarMAERT, Shirika la Earthquakes and Megacities Initiative (EMI) na washirika wake kutoka Chuo Kikuu cha Ardhi (ARU), na msaada wa kitaalamu kutoka Benki ya Dunia. Mpango huu umepangwa katika sura kuu saba kwa kuzingatia viwango vya kimataifa vya muundo wa mpango wa kukabiliana na dharura: (i) Sheria na Mipangilio wa Taasisi, (ii) Demografia na Majanga Makuu, (iii) Uchambuzi wa Vihatarishi, (iv) Dhana ya Mpango, (v) Maelekezo katika Usimamizi wa Dharura, (vi) Dhana ya Uendeshaji na (vii) Taratibu za Fedha na Utawala.

Mpango wa Kukabiliana na Dharura wa mwaka 2020 utachukuliwa kuwa ni hati hai, ambayo itakuwa inapitiwa kila baada ya tukio kubwa ili kuhakikisha kuwa yaliyomo yanaendelea kukidhi mahitaji ya kisheria na za kiutendaji (kwenye eneo latukio) za DarMAERT. Vile vile, kama hakutakuwa kumetokea tukio kubwa, kila mwaka DarMAERT itafanya majaribio ya mpango kupitia mazoezi ya vitendo baada ya kupata idhini na kusaidiwa na Kamati ya Usimamizi ya Maafa ya Mkoa. Kutokana na zoezi hili, yaltafanyika maboresho mbalimbali kwa kwenye mpango kwa kuongezea na kubadilisha yaliyoonekana kwenye ERP kuwa yanahitajika kufanya hivyo kama vile viambatisho vya majanga, au majukumu ya kukabiliana, maelezo ya mawasiliano ya taasisi za DarMAERT, miongoni mwa mengine. Matokeo ya zoezi la utendaji yatachukuliwa kama taarifa zinazotolewa baada ya kukabiliana/hotwash7, na mpango utapitiwa ili kuboresha kwa ajili ya programu za mafunzo na programu nyingine za kujenga uwezo (kama vile orodha za vifaa na kuandaa kanzidata8) ya DarMAERT. Hata hivyo, mabadiliko yoyote ya mpango wa kukabiliana na dharura yatakamilika tu baada ya: (i) kuwasilishwa dodoso la mapendekezo kutoka DarMAERT, kupitia kwa Mratibu wa DarMAERT kwenda kwa Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa na (ii) idhini rasmi ya Kamati ya Usimamizi ya Maafa ya Mkoa, kupitia kwa Katibu Tawala wa Mkoa (RAS).

Sura ya 1:

Sheria na Mpangilio wa Taasisi

1.1. Mamlaka na Usaidizi

Idara ya Usimamizi wa Maafa (DMD) ya Ofisi ya Waziri Mkuu (OWM), ina wajibu wa kuratibu masuala yote yanayohusu usimamizi wa maafa nchini Tanzania. Inafanya uratibu kitaifa wakati wa kukabiliana na dharura, na kuhamasisha hatua za kuzuia, kupunguza, kujiandaa na kurudisha hali ili kupunguza athari za maafa kwa wananchi wa Tanzania, mali na mazingira. Timu mtambuka ya kukabiliana na Dharura mbalimbali ya Mkoa wa Dar es Salaam (DarMAERT), ni chombo maalum kilichoundwa kwa ajili ya kusimamia shughuli za kukabiliana na maafa katika Mkoa wa Dar es Salaam ambacho kinatoa taarifa kwa Idara ya Usimamizi wa Maafa katika Ofisi ya Waziri Mkuu (DMD-OWM) kupitia kwa Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa iliyoko chini ya Katibu Tawala wa Mkoa (RAS). Kwa upande wake, DarMAERT inasaidiwa na kamati za usimamizi wa maafa za Manispaa tano za Mkoa (Ilala, Kigamboni, Kinondoni, Ubungo na Temeke) pamoja na Kata zinazounda Manispaa hizi. Mahusiano haya ya kitaasisi yamefafanuliwa katika Kielelezo Na.1.

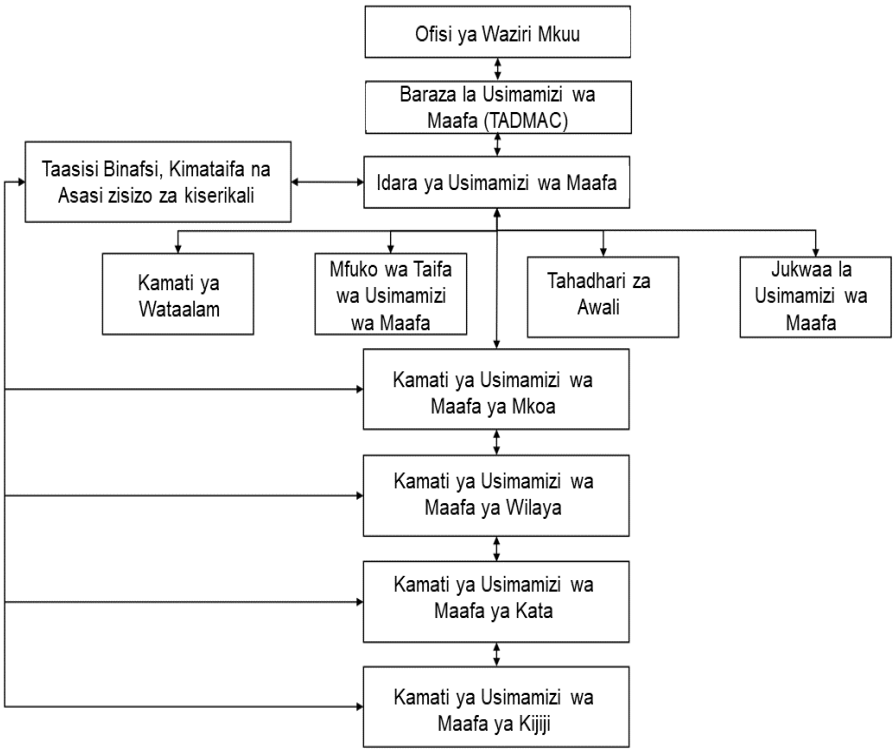

Kielelezo Na.1. Muundo wa Usimamizi wa Maafa nchini Tanzania
(Chanzo: Mwongozo wa Taifa wa Menejimenti ya Maafa 2014)

Ofisi ya Waziri Mkuu Idara ya Usimamizi wa Maafa (OWM-DMD) imeidhinishwa kisheria kuandaa Mpango wa Kujiandaa na Kukabiliana na Dharura Tanzania (TEPRP) na Mkakati wa Mawasiliano ya Maafa Tanzania (TDCS). Mipango hii imesambazwa hadi ngazi ya Mkoa na Serikali za Mitaa. Hivyo, mpango huu wa Kukabiliana na Dharura wa DarMAERT wa mwaka 2020 unahusiana na Mpango wa Kujiandaa na Kukabiliana na Dharura Tanzania wa mwaka 2012.

1.2. Mfumo wa Taifa wa Usimamizi wa Maafa

Tanzania ilitunga **Sheria ya Uratibu wa Misaada ya Maafa** katika mwaka 1990. Hata hivyo, umuhimu wa kupanua shughuli za usimamizi wa maafa zaidi ya kuratibu misaada uliongezeka, mapitio yalifanywa na kupanua wigo wa vyombo vya usimamizi wa maafa. Mapitio ya Sheria ya Uratibu wa Misaada ya Maafa yalizaa Mwongozo wa Taifa wa Usimamizi wa Maafa wa mwaka 2003 ambao ulifafanua majukumu na wajibu wa wadau mbalimbali katika kukabiliana na maafa. Hii ilifuatiwa na kusasishwa kwa Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Maafa mwaka 2004 – ambayo ilipanua wigo wa sheria kutoka misaada hadi nyanja zote za menejimenti ya maafa, yaani, kupunguza athari, kujiandaa, kukabiliana na kurejesha hali. Mwongozo wa Taifa wa Kudhibiti Maafa wa mwaka 2003 na Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Maafa ya mwaka 2004 zilikuwa muhimu katika kuanzisha mfumo wa usimamizi unaofanya kazi kwa ufanisi katika kupunguza hatari za maafa na athari zake nchini. Mwaka 2016, Kanuni za Usimamizi wa Maafa Tanzania pia ziliandaliwa ili kupanua wigo, miongozo, na itifaki ili kuboresha zaidi mfumo wa usimamizi wa maafa nchini. Kanuni hizo zilichapishwa kwenye chapisho la Serikali namba 12 ya tarehe 27 Januari, 2017, hadi kufikia Machi 2020, Kanuni hizo bado hazipitishwa na kutangazwa rasmi.

Kwa kupitia sheria ya usimamizi wa maafa, sambamba na juhudi zinazoendelea za kuimarisha mifumo ya usimamizi wa maafa nchini Tanzania, Mwongozo wa Taifa wa Usimamizi wa Maafa wa mwaka 2014, ulisasishwa na kuainisha majanga yanayotokea mara kwa mara nchini na taasisi zinazoongoza na zile zinazosaidia katika kukabiiana na majanga hayo. Hii ilifuatiwa na kupitishwa kwa **Sheria ya Usimamizi wa Maafa Tanzania** ya mwaka 2015 (TDMA 2015). Chapisho hili la DarMAERT la 2020 limezingatia machapisho ya msingi yaliyosasishwa karibuni ambayo ni; Mpango wa Kujiandaa na Kukabiiana na Dharura wa mwaka 2012, Mwongozo wa

Taifa wa Usimamizi wa Maafa wa mwaka 2014 na Sheria ya Usimamizi wa Maafa ya mwaka 2015. Hata hivyo, inafahamika kwamba, vyombo vingine vya kisheria vinaunga mkono katika jitihada za usimamizi wa maafa nchini Tanzania, ingawa sio moja kwa moja bali kupitia kazi zinazotekelezwa wakati wa maafa yanapotokea, vyombo hivyo ni pamoja na: usalama, usafirishaji na huduma ya afya, miongoni mwa vingine.

1.2.1 Sheria ya Usimamizi wa Maafa Tanzania ya mwaka 2015

Kitovu cha utekelezaji wa usimamizi wa maafa nchini ni Sheria ya Usimamizi wa Maafa Tanzania ya mwaka 2015. Sheria inatoa fursa ya kuanzishwa kwa Wakala wa Usimamizi wa Maafa na sera za msingi zinazoongoza shughuli za usimamizi wa maafa, mfuko wa usimamizi wa maafa na taratibu za kuratibu jinsi ya kuzuia maafa; kupunguza athari, kujiandaa na maafa, kukabiliana nayo na kurejesha hali. DarMAERT inafanya kazi kwa kuzingatia maelekezo ya Sheria ya Usimamizi wa Maafa Tanzania ya mwaka 2015.

Sheria ya Usimamizi wa Maafa Tanzania ya mwaka 2015 inafafanua kuwa **maafa** *ni tukio au mfululizo wa matukio, yawe ya asili au yanayosababishwa na binadamu, ambayo husababisha uharibifu mkubwa au kuvuruga shughuli za kijamii na kusababisha hasara kubwa ya kibinadamu, maliasili, uchumi au uharibifu wa mazingira inayozidi uwezo wa jamii hiyo kukabiliana na maafa hayo kwa kutumia rasilimali zake.* Sheria hiyo hiyo inafafanua kuwa **usimamizi wa maafa** ni *mchakato endelevu unaoshirikisha sekta mbalimbali kupanga na kutekeleza hatua zinazolenga: (a) kuzuia hatari au tishio la maafa; (b) kupunguza ukali au matokeo ya maafa; (c) kuunda au kuimarisha utaratibu wa kujiandaa na maafa; (d) kuunda utaratibu utakaofanya shughuli za kukabiliana na maafa kuwa za haraka na madhubuti; (e) kuunda au kuimarisha mbinu za ukarabat na kurejesha hali baada ya maafa.* Aidha, inafafanua kuwa, **kukabili maafa** *ni hatua yoyote inayochukuliwa mara moja kabla au pindi athari za maafa zinapojitokeza na nguvu kubwa kuelekezwa kwenye kuokoa maisha, kulinda mali na mazingira au kukabiliana na uharibifu na athari zingine zinazosababishwa na maafa*.

Maelezo haya yanaonyesha mantiki ya jumla ya kuanzishwa DarMAERT kwa ajili ya "kukabili maafa kwa haraka na kwa ufanisi" katika Mkoa wa Dar es Salaam. Kwa hiyo, DarMAERT imeanzishwa kuendana na kifungu cha 17(d) cha Sheria ya Usimamizi wa Maafa kinaelezea

kuwa; Kamati za Usimamizi wa Maafa za Mikoa na Wilaya zinaweza kuunda kamati ndogo kwa madhumuni ya kutekeleza majukumu yake ipasavyo.

1.3. Wajumbe wa DarMAERT

Wajumbe wanaounda DarMAERT hadi kufikia 2020 wanatokana na taasisi na mashirika yafuatayo:

- Ofisi ya Mkuu wa Mkoa (Sekretariet ya Mkoa)
- Halmashauri za Manispaa
- Jeshi la Zimamoto na Uokoaji Tanzania
- Jeshi la Polisi Tanzania
- Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania
- Hospitali za Umma na za Kibinafsi
- Huduma za Ambulance za Umma na Binafsi
- Sekta Binafsi
- Mashirika Yasiyo ya Kiserikali (kama vile Plan International na Jumuiya ya Shia)
- Wakala wa Barabara nchini (TANROADS)
- Wakala wa Barabara za Vijijini na Mijini (TARURA)
- Shirika la Ugavi wa Umeme Tanzania (TANESCO)
- Mamlaka ya Majisafi na Majitaka Dar es Salaam (DAWASA)
- Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania (TMA)
- Wakala wa Usafiri wa Nchi Kavu na Baharini (LATRA)

DarMAERT ni chombo kinachoweza wajumbe wake wanaweza kubadilika kulingana na mahitaji ya wakati huo, kutegemea shughuli zinazotakiwa kufanyika katika usimamizi wa dharura jijini Dar es Salaam. Hata hivyo, wakati ambapo uhitaji wa wajumbe wake unategemea aina ya dharura, zipo taasisi za DarMAERT ambazo wakati wote zinawajibika katika shughuli za kukabiliana na dharura, hizi zinatambuliwa kama taasisi kuu za DarMAERT. Kundi hili lina taasisi zifuatazo:

- Ofisi ya Mkuu wa Mkoa;
- Jeshi la Polisi Tanzania;

- Jeshi la Zimamoto na Uokoaji Tanzania;
- Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania;
- Huduma za Hospitali na Ambulance, na
- Waratibu wa Menejimenti ya Maafa kutoka manispaa zinazohusika.

Sura ya 2:

Maelezo ya Hali - Demografia na Majanga Makuu[2]

2.1 Hali ya Kijiografia

Dar es Salaam ni mmoja kati ya mikoa mikuu ya Tanzania. Ni mji ulioko katika pwani ya mashariki ya Tanzania Bara kwenye latitudo 6°51'S na longitudo 39°18'E. Ikiwa na eneo la kilomita za mraba 1,350, inachukua asilimia 0.19 ya Tanzania Bara, ikiwa na takriban kilomita 100 kati ya Mto Mpiji upande wa Kaskazini hadi Mto Mzinga upande wa Kusini. Upande wa Mashariki unapakana na Bahari ya Hindi. Mkoa wa Dar es Salaam ni miongoni mwa Mikoa 30 ya kiutawala nchini Tanzania na Makao yake Makuu ni jiji la Dar es Salaam. Mkoa una jumla ya Wilaya tano - Ilala, Kinondoni, Temeke, Kigamboni na Ubungo na kila moja inaongozwa na Halmashauri ya Manispaa yake, kwa uratibu wa Halmashauri ya Jiji la Dar es Salaam, kwa pamoja zinayojulikana kama Mamlaka za Serikali za Mitaa Dar es Salaam. Hata hivyo, Halmashauri za Manispaa haziwajibiki kwa Halmashauri ya Jiji la Dar es Salaam bali moja kwa moja kwa Ofisi ya Rais - Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (OR-TAMISEMI).

Mji umegawanyika katika kanda tatu za kiikolojia, ambazo ni ukanda wa juu unaojumuisha maeneo ya milimani upande wa Magharibi na Kaskazini ya jiji, nyanda za juu na nyanda za chini, ambazo ni pamoja na Bonde la Msimbazi, Jangwani, Mtoni, Africana na Ununio. Mimea ya asili inajumuisha mashamba ya mitende ya pwani, vichaka vya pwani, misitu ya Miombo, vinamasi vya pwani, na miti ya mikoko na mianzi. Shughuli za muda mrefu za kibinadamu ziepunguza uoto wa misitu na vichaka.

Dar es Salaam inapata zaidi ya milimita 1,000 za mvua kwa mwaka ambazo zimegawanyika katika misimu miwili, ikiwa ni msimu wa muda mrefu na msimu wa muda mfupi, abayo inahusiana na pepo za mwelekeo wa kusini na kaskazini kwa tiririko wa Ukanda wa Muunganiko wa Kitropiki. Msimu wa mvua za muda mrefu (Masika) hutokea katikati ya mwezi Machi hadi mwisho wa mwezi Mei, na mvua za muda mfupi (Vuli) huanza katikati ya wezi

[2] The United Republic of Tanzania: President's Office – Regional Administration and Local Government, *Dar es Salaam Multi-Agency Emergency Response Team (DarMAERT) Emergency Response Plan (ERP)*, 2017.
The United Republic of Tanzania: National Bureau of Statistics and Office of Chief Government Statistician, 2012 *Population and Housing Census (PHC)*, 2013.
The United Republic of Tanzania: National Bureau of Statistics and Office of Chief Government Statistician, *Population Distribution by Age and Sex*, 2013.
The United Republic of Tanzania: National Bureau of Statistics and Office of Chief Government Statistician, and The International Bank for Reconstruction and Development/ The World Bank, *Tanzania Mainland Poverty Assessment*, 2013.

Oktoba hadi mwishoni mwa wezi Desemba. Mvua za wastani zinatarajiwa kuongezeka wakati wa msimu wa mvua ndefu katika maeneo ya mwambao, ikiwa ni pamoja na Dar es Salaam, hadi asilimia 6 ifikapo mwaka 2100.

Kuhusiana na kiwango cha mvua, rekodi za kipindi cha 1971-2009 zinaonyesha kuwa wastani wa kiwango cha juu cha mvua cha saa 24 ni kati ya zaidi ya 50 mm mwezi wa Aprili-Mei hadi 10mm kwa Julai-Agosti. Mvua zote kwa wingi na ukubwa wake vinachangia uwezekano wa kutokea mafuriko katika jiji la Dar es Salaam. Tofauti ya wingi wa mvua inategemewa kuongezeka katika miaka ijayo kutokana na kuendelea kwa mabadiliko ya tabia nchi.

Kuhusu hali ya joto, Dar es Salaam ina wastani wa kiwango cha juu cha 30.8°C kwa mwaka, na wastani wa kima cha chini cha mwaka ni 21.3°C. Makadirio ya hali joto yanaonyesha ongezeko kubwa la joto linazozidi 32°C jijini Dar es Salaam ifikapo 2050, jambo ambalo litaathiri afya, pamoja na uzalishaji katika jiji.

2.2 Taarifa za Demografia na Uchumi katika Jamii

Kwa mujibu wa Sensa ya Watu na Makazi ya mwaka 2012, Mkoa wa Dar es Salaam una wakazi wapatao milioni 4.36, ikiwa ni asilimia 10 ya watu wote wa Tanzania. Huu ni wastani wa asilimia 5.6 wa kukua kwa idadi ya watu kwa mwaka (2002-2012). Mgawanyo wa kijinsia katika Mkoa unawiana huku wanawake wakiwazidi wanaume chini ya asilimia 3. Idadi ya Vijana ni robo (23.8%) ya watu wote, wakati wazee (wenye umri wa miaka 60 na zaidi) ni asilimia 3.5 tu. Theluthi mbili (66.3%) ya watu katika Mkoa wana umri wa kufanya kazi (miaka 15- miaka 59).

Pia, kwa mujibu wa Sensa ya Watu na Makazi (PHC) ya mwaka 2012, Kinondoni ndiyo manispaa yenye wakazi wengi zaidi kwa jumla ya watu milioni 1.8, ikifuatiwa na Temeke na Ilala zenye wakazi milioni 1.3 na milioni 1.2. Wakati Sensa ya Watu na Makazi (PHC) ya mwaka 2012 inafanyika, manispaa za Ubungo na Kigamboni zilikuwa bado hazijagawanywa, makadirio ya idadi ya watu katika manispaa hizo kwa wakati huo huo (yaani Agosti 2012) ilikadiriwa kufikia watu 1,189,518 na 766,569. Msongamano wa watu unakadiriwa kufikia watu 3,100 kwa kilomita ya mraba. Kwa sasa Mkoa wa Dar es Salaam unakadiriwa kuwa na watu milioni 6 kutokana na historia ya jinsi watu wanavyoongezeka. Jiji la Dar es Salaam linatarajiwa kuwa jiji kubwa ifikapo mwaka 2030 lenye wakazi zaidi ya milioni 10.

Pamoja na ajira katika sekta za umma (serikali) au sekta binafsi (za viwanda, biashara na huduma), wakazi wengi wa Dar es Salaam wamejiajiri. Shughuli za kujiajiri ni pamoja na biashara, biashara ndogo ndogo, uvuvi, ufugaji na shughuli za kilimo. Makisio ya asilimia 70-80 ya wakazi jiji la Dar es Salaam wanaishi katika makazi holela, kwenye maeneo yasiyo rasmi ambayo hayana miundombinu na huduma za kutosha, na zaidi ya nusu ya watu wote wanaishi kwa takriban dola moja kwa siku. Umaskini unachangiwa na "upungufu wa kipato" unaotokana na kukosekana ajira, unaoambatana na miundombinu duni, usafiri duni wa mijini, msongamano wa magari, ujenzi wa majengo usiopangwa, ni miongoni mwa matatizo na hatari zinazotokana na mipangilio mibovu ya mji.

2.3 Majanga makuu ya Dar es Salaam[3]

Mkoa wa Dar es Salaam unakabiliwa na majanga mengi, hasa ukuzingatia kuwa uko katika ukanda wa Pwani, na ni mojawapo ya maeneo ya jiji linaloathiriwa zaidi na mafuriko nchini Tanzania. Madhara makubwa ya kupoteza maisha na mali yanahusishwa na mafuriko yaliyotkea katika miaka ya 2008, 2009, 2011, 2014-2016, 2018,2019 na 2020.

Mbali na majanga ya mafuriko yanayojirudia, yapo pia majanga mengine yanayosababishwa na binadamu katika jiji la Dar es Salaam ambayo ni ajali za barabarani, milipuko ya moto (mara nyingi inachangiwa na hitilafu za umeme na bidhaa za viwandani zinazowaka moto), na kuporomoka kwa majengo (kama vile kuporomoka jingo la ghorofa 16 mwaka 2013 ambayo iligharimu maisha ya watu 34 na kuhusisha operesheni kubwa ya uokoaji). Ajali zilizohusisha silaha, zimeripotiwa katika miaka kumi iliyopita. Wakati wa mlipuko wa bohari ya silaha huko Mbagala Aprili 29, 2009, watu 26 walipoteza maisha, na watu 9,704 waliathirika, pia gharama za kukabiliana na kurejesha hali ilifikia takriban TSh. Bilioni 10.8. Majanga mengine katika jiji la Dar es Salaam ni pamoja na magonjwa ya milipuko kama vile Kipindupindu, Malaria, Kuhara, Mafua ya Nguruwe, Mafua ya Ndege, n.k. Vile vile majanga ya kimataifa kama vile mlipuko wa UVIKO-19. Jedwali namba 1 linatoa muhtasari wa baadhi ya maafa makubwa yaliyotokea katika Mkoa wa Dar es Salaam katika miaka kumi iliyopita.

[3] The United Republic of Tanzania: President's Office – Regional Administration and Local Government, *Dar es Salaam Multi-Agency Emergency Response Team (DarMAERT) Emergency Response Plan (ERP)*, 2017.

Jedwali Na. 1. Muhtasari wa Matukio ya Maafa Mkoa wa Dar es Salaam, 2011-2019[17]

Mwezi na Mwaka	Aina ya Janga	Manispaa zilizoathirika	Makisio ya Uharibifu
Disemba 2019	Maporomoko ya Ardhi	Temeke	- Nyuma 8 kuharibiwa - Watu 3 kujeruhiwa
Oktoba na Desemba 2019	Mafuriko	Ilala na Ubungo	- Zaidi ya watu 1,000 walioathirika (wengine walipoteza nyumba zao)
Februari 2019	Moto	Temeke (Kiwanda cha Bora)	- Askari polisi 4 walijeruhiwa - Ghala 3 kuharibiwa
Januari 2018	Mlipuko wa gesi	Ilala (Vingunguti)	- Watu 50 walipoteza nyumba zao - Watu 100 waliathirika
Machi 2018	Moto	Temeke (soko)	- Maduka 459 yateketea
Februari 2018	Moto	Temeke	- Maduka 9 yateketea
Aprili na Mei 2018	Mafuriko	Kinondoni, Temeke, Ubungo na Ilala	- kaya 2,151 zimepoteza makazi, nyumba 42 na vyoo 21 zimeharibiwa, nyumba 342 Kinondoni zimeharibiwa vibaya. - Uharibifu wa miundombinu (kama madaraja na barabara za Kinondoni na Ubungo) - Mfumo wa Mabasi Yaendayo Haraka (BRT) umeharibiwa na mafuriko - Watu 500 wameathirika (wengine walipoteza nyumba zao Ilala) - Majeruhi 15 Kinondoni, - majeruhi 1 Temeke
Februari 2016	Mafuriko	Temeke	- Majeruhi 4
Oktoba 2014	Mlipo wa tangi la mafuta	Temeke	Nyumba 1 ya wageni na maduka 7 kuteketea - Watu 7 kujeruhiwa
Aprili 2014	Mafuriko	Kinondoni na Temeke	- Watu 20 waliathirika - Nyumba 13 zimeharibiwa eneo la Msimbazi na waathirika 283 wa kipindupindu Kinondoni - Majeruhi 19 Kinondoni, majeruhi 7 huko Temeke
Aprili 2012	Mafuriko	Temeke	- Nyumba 360 ziliharibiwa kwa kiasi - Nyumba 34 zimeharibiwa kabisa - Majeruhi 3
Februari 2011	Milipuko ya silaha	Ilala (Gongo la Mboto)	- Nyumba 113 ziliharibiwa kiasi - Nyumba 46 zimeharibiwa kabisa - Majeruhi 30
Desemba 2011	Mafuriko	Kinondoni na Temeke	- Watu 10,000 walipoteza makazi Kinondoni. - Watu 3,290 walipoteza makazi Temeke - Majeruhi 41

Sura ya 3:

Maelezo ya Hali – Uchambuzi wa Hatari

Dar es Salaam ni jiji la asili la Tanzania, na jiji kubwa zaidi katika Afrika Mashariki, kwa maelezo mengine, ni jiji linalokua kwa kasi zaidi barani Afrika. Kuna uwezekano mkubwa zaidi wa kuja kuwa jiji kubwa (lenye zaidi ya watu milioni 10) ifikapo mwaka 2030, kulingana na takwimu rasmi za maafa, jiji hili, ndilo linaloathiriwa zaidi na mafuriko katikaTanzania.

Tatizo la mafuriko katika jiji yanatarajiwa kuongezeka kutokana na kukua kwa jiji na mabadiliko ya tabianchi, na kwa vile sehemu kubwa ya jiji iko katika maeneo ya tambarare, pamoja kina cha maji ya ardhi kuwa juu kunafanya sehemu kubwa ya jiji la Dar es Salaam kuwa katika hatari ya kukumbwa na mafuriko hata kutokana na mvua kidogo. Hata hivyo, mafuriko katika jiji la Dar es Salaam kwa kiasi kikubwa yanasababishwa na miundombinu isiyotosheleza (kama vile mifereji ya maji ya mvua isiyotosheleza), utupaji holela wa taka, ujenzi katika maeneo hatarishi, maendeleo ya ujenzi wa makazi na miundombinu isiyodhibitiwa, hivyo mafuriko hayatokani na kunyesha mvua nyingi pekee. Tafiti zinaonyesha kuwa kuna upotevu wa maisha, majeruhi na athari za kiuchumi katika sekta mbalimbali (kama vile, uchukuzi, nishati na miundombinu ya jamii) wakati na baada ya matukio makubwa ya mafuriko nchini, ukiwepo mkoa wa Dar es Salaam katika kipindi cha muongo mmoja uliopita.

Kwa hivyo, ni muhiu mkoa kufanya tathmini ya uwezekano wa kuwepo mafuriko na ya uwezekano wa watu kuathiriwa. Matayarisho ya mifano halisia ya uwezekano wa hatari ya mafuriko kwa eneo lote la jiji yamefanyika chini ya program ya ustahimivu wa miji ya Tanzania (TURP). Ili kuwa na uelewa mzuri, program hii iimeingia mkataba na taasisi ya ushauri kwa ajii ya kuandaa mifano halisia ya kubainisha na kuonyesha uwezekano wa hatari ya mafuriko kwa jiji lote la Dar es Salaam, ikijumuisha dashibodi ya hatari ya mafuriko na matukio. Dashibodi hii itaiwezesha Serikali ya Tanzania: (i) kuchunguza ili kufahamu chanzo na athari za mafuriko katika jiji la Dar es Salaam; (ii) kutambua aina ya majanga yanayoweza kutokea; uwezekano wa kuathiriwa na jamii zilizopo kwenye hatari zaidi; (iii) kutambua hatari zinazoweza kutokea na kukadiria hasara inayoweza kupatikana kwa jamii na miundombinu muhimu; na zaidi.

Mafuriko hayapo tu kwenye maeneo ya makazi holela, hata makazi yaliyopangwa yanapata mafuriko, hasa katika maeneo ya pwani ambapo kwa kawaida hupata mafuriko wakati wa

mawimbi makubwa. Karibu asilimia 8 ya eneo la jiji (inakadiriwa kuwa na watu wapatao 143,000 na mali zinazokadiriwa kufikia dola za Kimarekani milioni 168) wako katika hatari zaidi kutokana na kupanda kwa kina cha bahari (SLR). Hali hii inaongeza sababu za ziada za kuchukua tahadhari zaidi ya makadirio ya sasa ya watu 60,000 na mali yenye thamani ya dola za Marekani milioni 219 zilizokadiriwa kutokea kutokana na mafuriko ya mwaka 1 kati ya 100 ifikapo 2030, hata bila kuwepo kwa mabadiliko ya tabianchi na kupanda kwa kina cha bahari.

Mafuriko makubwa ya pwani na kwenye mito, majanga ya upepo, vinaweza kusababisha kutokea vimbunga vikali vya kitropiki kwenye nchi kavu. Kwa mara ya mwisho, Dar es Salaam ilipata vimbunga vikubwa mwanzoni mwa miaka ya 1950, hivyo, kutokana na mabadiliko ya tabianchi, kuna uwezekano wa kutokea vimbunga vikubwa vya kitropiki kama vile kimbunga Idai na Kenneth vilivyotokea nchini Msumbiji na kusini mwa Tanzania katika mwaka 2019.

Mafuriko pia husababisha majanga mengine, hasa maporomoko ya ardhi na milipuko ya magonjwa. Kwa mfano, hali mbaya ya mazingira ya jiji inachangia magonjwa yanayoenezwa kwa njia ya maji kama vile kuhara, kipindupindu, homa ya ini A, na homa ya matumbo, pamoja na magonjwa yanayoenezwa na wadudu kama vile malaria, homa ya dengue na kichocho, magonjwa haya mara nyingi yanachochewa na kuwepo kwa mafuriko. Mafuriko yanaweza kuongeza hali ya magonjwa, kwa kuzidisha hali ya uchafu uliokuwepo na hali duni ya maisha na ukosefu wa maji safi, hasa katika maeneo yasiyopangwa, hali hii inaonyesha hitaji la kuchukua hatua za haraka za kupunguza athari, ukizingatia kuongezeka kwa viashiria vya mabadiliko ya tabianchi. Muruke (2012) wa Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania anabainisha kuwa ramani za mafuriko zinazochukuliwa kutokea angani ni mojawapo ya rasilimali muhimu kwa mamlaka za serikali kwani zinatoa picha ya ukubwa wa mafuriko hiivyo kusaidia kuweka mipango ya kudhibiti ipasavyo majanga ya mafuriko.

Mradi wa Ramani Huria wa upimaji ramani katika jamii umetekelezwa chini ya Programu ya Kufanya Miji ya Tanzania kuwa Stahimilivu na ulitoa taarifa muhimu za kiwango cha mafuriko katika Kata 21 zinazokumbwa na mafuriko ya mara kwa mara jijini Dar es Salaam. Kata hizi zilibainishwa kwa ushirikiano wa Manispaa na Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania.

Ramani ya mafuriko iliyoandaliwa na Ramani Huria inayoonyesha kata 21 zinazokumbwa na mafuriko mara kwa mara jijini Dar es Salaam (Magomeni, Bunguruni, Mwananyamala, Mchikichini, Jangwani, Ndugumbi, Mburahati, Vingunguti, Hananasif, Tabata, Tandale, Kigogo,

Mzimuni, Mabibo, Ilala, Keko, Temeke, Makumbusho, Msasani, na Ubungo) imeonyeshwa kwenye mchoro Na 2.

Ramani Huria imechora jumla ya ramani za kata 49 na majengo 1,010,918 jijini Dar es Salaam. Ramani 607 zimechapishwa na kusambazwa katika Kata na Kata ndogo husika ili kuongoza upunguzaji wa maafa katika ngazi ya jamii. Aidha, atlasi zimeandaliwa na nakala 40 zimesambazwa kwa taasisi za serikali ili kusaidia katika utoaji wa maamuzi kuhusu udhibiti wa hatari ya mafuriko katika jiji.

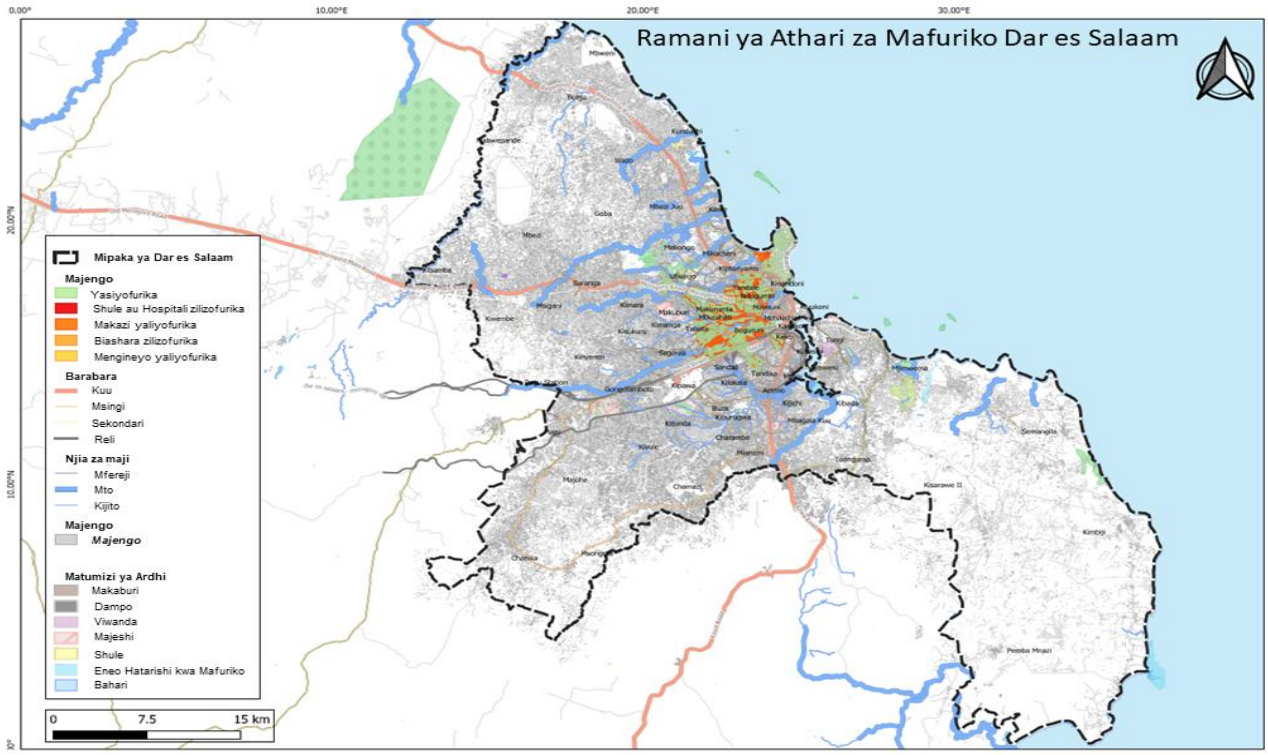

Kielelezo Na. 1: Ramani kuonyesha Kata 21 zinazokumbwa na mafuriko Dar es Salaam – Mradi wa Ramani Huria 2016

Katika mradi huu wa upimaji ramani katika jamii, ulibainisha Kata zinazoathiriwa zaidi na mafuriko kuwa katika Manispaa za Ilala, Kinondoni, Temeke na Ubungo, hakuna Kata zilizopatikana katika Manispaa ya Kigamboni. Kati ya Kata 21 zinazokumbwa na mafuriko, nyingi ziko Kinondoni, ambapo kuna Kata 9 huku Ilala na Ubungo kila moja ikiwa na Kata tano (5) zenye kukumbwa na mafuriko na Temeke ina Kata 2 tu zinazokumbwa na mafuriko. Kata ya Kigamboni katika Manispaa ya Kigamboni ilitajwa kuwa na msongamano wa majengo, lakini maji yanaweza kupita kwa urahisi na kufanya Kata ya Kigamboni kutokumbwa na mafuriko.

Kati ya kata zote, kata ya Mchikichini katika Manispaa ya Ilala ndiyo iliyokuwa na asilimia kubwa ya eneo linalokumbwa na mafuriko ikilinganishwa na eneo lote la Kata hiyo, eneo linaokumbwa ni asilimia 49 au karibu nusu. Pia ina asilimia kubwa ya majengo yaliyoko ndani ya eneo linalokumbwa na mafuriko kwa asilimia 39 au majengo 1,374 kati ya majengo yake 3,551. Kulikuwa na majengo nane (8) ya shule na hospitali yaliyojengwa katika maeneo yenye mafuriko katika Kata ya Mchikichini. Uwepo wa Mto Msimbazi unaifanya Kata ya Mchikichini kukumbwa na mafuriko mra kwa mara.

Kwa kuthaminisha, Kata ya Kigogo katika Manispaa ya Kinondoni ndiyo yenye idadi kubwa ya majengo yaliyoko katika maeneo yanayokumbwa na mafuriko ikiwa na majengo 4,450 kati ya majengo yote 8,869. Majengo manne (4) katika eneo linalokumbwa na mafuriko yalikuwa ni majengo ya shule na hospitali. Kigogo imezungukwa na mabonde ya mito pande zote mbili. Hapo awali, Kigogo ilikuwa haina athari kubwa za mafuriko, hata hivyo, kutokana na msongamano mkubwa wa watu kwenye eneo hilo na ongezeko la watu, maeneo yake yanayokumbwa na mafuriko kwa sasa yamepanuka. Kiasi kikubwa cha taka ngumu zinatupwa kwenye njia za maji zikitoka kwenye idadi kubwa ya wakazi wanaoishi kandokando ya mito hivyo kusababisha mito kuziba na kuzidisha mafuriko. Ukosefu wa maeneo ya kukusanya taka ngumu unasababisha kias kikubwa cha taka kuingia mtoni. Zaidi ya hayo, ukosefu wa mifereji ya kutoa maji kutoka kwenye makazi inaonyesha haja ya kuongeza miundombinu ya mifereji ya maji.

Manispaa ya Ilala ndiyo yenye namba kubwa ya shule na hospitali zilizojengwa kwenye maeneo yanayokumbwa na afuriko, kuna jumla ya majengo 38. Eneo kubwa la Kata ya Ilala lielala na halina mtandao wa kutosha wa ifereji ya maji ukilinganisha na Kata nyingine. Mifereji iliyopo mara nyingi imeziba, hivyo kusababisha mifereji kufurika na kurudisha maji kwenye makazi badala ya kuyapeleka kwenye mbali na maeneo ya makazi.

Katika Kata 21, majengo 42,983 kati ya 168,946 yapo kwenye aeneo yanayokumbwa na mafuriko ya mara kwa mara, hii ni sawa na asilimia 25% au robo ya majengo yote. Kwa upande wa ardhi km za mraba 12 au sehemu ya 5 ya km za mraba 64 za Kata zote 21 ziko kwenye maeneo yanayopata mafuriko. Takwimu hizi kutoka katika utafiti uliofanywa na Ramani Huria

zinaonyesha kuwa katika koa wa Dar es Salaam, Kata hizi zina uwezekano kubwa wa kukumbwa na mafuriko, hivyo mafuriko bado ni tishio kwa wakazi wake.

Mbinu iliyotumiwa na *Ramani Huria* ya ushirikishwaji wa jamii katika utafiti huu, unaifanya jamii kupata uelewa wa zaidi wa hatari za mafuriko kwa kulinganisha matokeo ya Kata tofauti. Ukubwa wa athari za mafuriko ya mvua za mwaka 2011 zilitumika kwa kuchangia uzoefu kutokana na kuwa ndizo zilikuwa na athari kubwa kuliko matukio mengine ya mafuriko kwa mkoa wa Dar es Salaam.

Sura ya 4:

Dhana ya Mpango

Dhana ya mpango ni msingi wa kutoa maamuzi muhimu ya jinsi mpango wa kukabiliana na dharura utakavyoandaliwa na matarajio ya maelekezo ya kimkakati, mbinu, na kupanga shughuli za kioperesheni zitakavyofanyika. Dhana ya mpango inaambatana na maelekezo maalum ya kiuongozi na kutoa undani wa jinsi mpango utakavyotekelezwa na taasisi husika. Mpango huu wa Kukabiliana na Dharura wa DarMAERT wa mwaka 2020 umeandaliwa kwa kuzingatia dhana zilizoainishwa wakati wa mchakato wa kupitia mpango wa kukabiliana na dharura wa mwaka 2017. Kila dhana ya mpango huu itakuwa na maelekezo maalum ya usimamizi wa dharura katika Sura ya 5.

a. DarMAERT haina wafanyakazi wa kudumu. Kituo cha Operesheni za Dharura cha DarMAERT (EOC) kikiwa kinafanya kazi, zote za operesheni, "wafanyakazi wa kudumu" itamaanisha ni wale tu ambao watapangwa kuwa kwenye kituo (EOC) muda wote, ikiwa ni pamoja na wafanyakazi wa utawala na mipango.
b. Hakuna misaada ya kifedha kwa ajili ya shughuli za DarMAERT nje ya ile inayotolewa na Serikali ya Mkoa.
c. DarMAERT ina wajibu wa kumuandalia Katibu Tawala wa Mkoa maelezo kwa ajli ya taarifa kwenye vyombo vya habari.
d. Mawasiliano yote na taasisi zilizoko kwenye mfumo wa Umoja wa Mataifa na wadau wengine wa kimataifa yatafanywa na Katibu Tawala wa Mkoa. Mratibu wa DarMAERT anaweza kukasimishwa wajibu huu na Katibu Tawala wa Mkoa.
e. DarMAERT kimsingi ni taasisi ya kukabiliana na dharura lakini inaweza kuratibu wadau wa kurudishia hali na ukarabati kulingana na ukubwa wa tukio.
f. Inawezekana kuwa kituo cha dharura (DarMAERT EOC) kikahitaji kuwa na muda wa mapumziko wakati wa dharura kubwa.
g. Kituo kikiamshwa katika ngazi ya 3 [Kuamshwa kwa Ukamilifu)] itawaathiri wafanyakazi wa kituo kwa siku 3 au zaidi, inahitajika DarMAERT kujipanga kuhakikisha kituo kinaendelea kufanya kazi.
h. DarMAERT ni mfano halisi kwa mikoa mingine ya Tanzania.
i. DarMAERT itaendelea kutoa mafunzo ya mifano bora ya usimamizi wa dharura, ikiwa ni pamoja na kufanya majaribio.

j. DarMAERT itafaidika kutokana na kubadilishana mafunzo ya kimataifa kujifunza utendaji bora unaohusiana na mpangilio wa kituo cha dharura, uongozi wa taasisii kwenye shughuli za kukabiliana, uhusiano wa mfumo wa kuongoza tukio na kusaidia shughuli za dharura kwa taasisi.

Sura ya 5

Maelekezo ya Usimamizi wa Dharura

Maelekezo ya Usimamizi yatazingatiwa kuwa ni maelekezo ya utekelezaji wa dhana za mpango huu. Mara nyingi maelekezo yanaandikwa kuhariri wa na kuidhinishwa na Meneja wa Kituo kwa ajli ya kutumika na kutoa maelekezo ya moja kwa moja kwa wafanyakazi walioko kwenye mfumo wa kuendesha tukio kiutawala, wafanyakazi wa majukumu ya kawaida na wafanyakazi wanaotekeleza shughuli zote za kukabiliana na dharura. Kupata matokeo ya moja kwa moja ya dhana ya mpango, yafuatayo ni malekezo ya msingi yatakayotoa mwongozo wa utekelezaji wa mpango wa kukabiliana na dharura wa mwaka 2020.

a. Mratibu wa DarMAERT atashirikiana na Mwenyekiti wa DarMAERT, Katibu Tawala na taasisi nyingine kufanya mabadiliko ya mara kwa mara ya muundo wa taasisi ili kuweka wafanyakazi wa kudumu.
b. Mratibu wa DarMAERT atashirikiana na Mwenyekiti wa DarMAERT, Katibu Tawala na taasisi nyingine kufanya mabadiliko ya mara kwa mara ya muundo wa taasisi ili kuwa na bajeti ya uendeshaji.
c. Mratibu wa DarMAERT atasimamia maandalizi ya taarifa kwa vyombo vya habari na kumshauri ipasavyo Mwenyekiti wa DarMAERT na Katibu Tawala wa Mkoa. Kutokana na wajibu huu, Mratibu wa DarMAERT atasaidiwa na Afisa Habari.
d. Mawasiliano yote na wadau wa kimataifa yataratibiwa na mratibu wa DarMAERT ambaye atawajulisha na kuratibu pamoja na Mwenyekiti wa DarMAERT na Katibu Tawala.
e. Katika kipindi cha mpito baada ya kukabiliana Afisa uhusiano wa DarMAERT atawajibika kuratibu shughuli ya kurudisha hali na ukarabati.
f. Afisa Usalama wa DarMAERT ataongoza mchakato wa kuandaa mpango wa kuendeleza shughuli kuongezea ywezo wa uratibu wa DarMAERT.
g. Wafanyakazi wa DarMAERT watakuwa na siku moja ya kujipanga na kuandaa mpango kazi wa wafanyakazi kujindaa kwa ngazi ya kwanza ya kuamsha kituo.
h. Mratibu wa DarMAERT ataratibu na kusaidia kutoa mafunzo na kujenga uwezo ndani nan je ya mkoa kupitia kwa Ofisi ya Mkuu wa Mkoa
i. Mratibu wa DarMAERT kwa kusaidiana na mkuu wa idara ya mipango wataandaa mpango wa mafunzo ya ndani na mazoezi ya maigizo kwa mara moja kwa kila mwaka.

j. Mratibu wa DarMAERT kwa kushirikiana na wafanyakazi wa kituo cha dharura watatafuta uwezekano wa fursa za mafunzo ya kimataifa ya uendeshaji bora wa kituo, mpangilio na itifaki, muundo wa taasisi, na kuunganisha watumishi wa mfumo wa utawala wa kuelekeza tukio na zile taasisi zinazokabiliana na dharura au zinazofanana na hizo katika nchi nyingine.

Sura ya 6:

Dhana ya Uendeshaji

Sura hii inalenga kuelezea picha halisi, mpangilio na wigo wa mpango wa kukabiliana na dharura wa DarMAERT. Dhana ya Uendeshaji inaelezea mbinu za taasisi zinazotuika wakati wa dharura kama vile, nini kitafanyika, wakati gani na nani atafanya nini. Katika Tanzania, ikiwemo Dar es Salaam usimamizi wa shughuli za kukabiliana na dharura zinafanyika kwa kufuata Mfumo wa Kuamrisha Tukio uliotoholewa kutoka kwenye Mwongozo wa Taifa wa Uendeshaji wa Usimamizi wa Maafa wa mwaka 2014. Katika mpangilio wa Mfumo wa Kuamrisha Tukio unaoanzia katika ngazi ya Taifa, DarMAERT inawajibika kuamrisha ngazi ya mbinu na ngazi ya utekelezaji, kwa kutoa msaada wa ushauri wa mbinu na msaada wa utekelezaji kwa Ngazi ya Maamuzi (Amri za Dhahabu) inayoongozwa na Ofisi ya Mkuu wa Mkoa. Kielelezo 3 rejelea la picha hii. Kwa kuongezea, mpangilio wa DarMAERT kama sehemu ya Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa unaonyeshwa katika kielelezo 4.

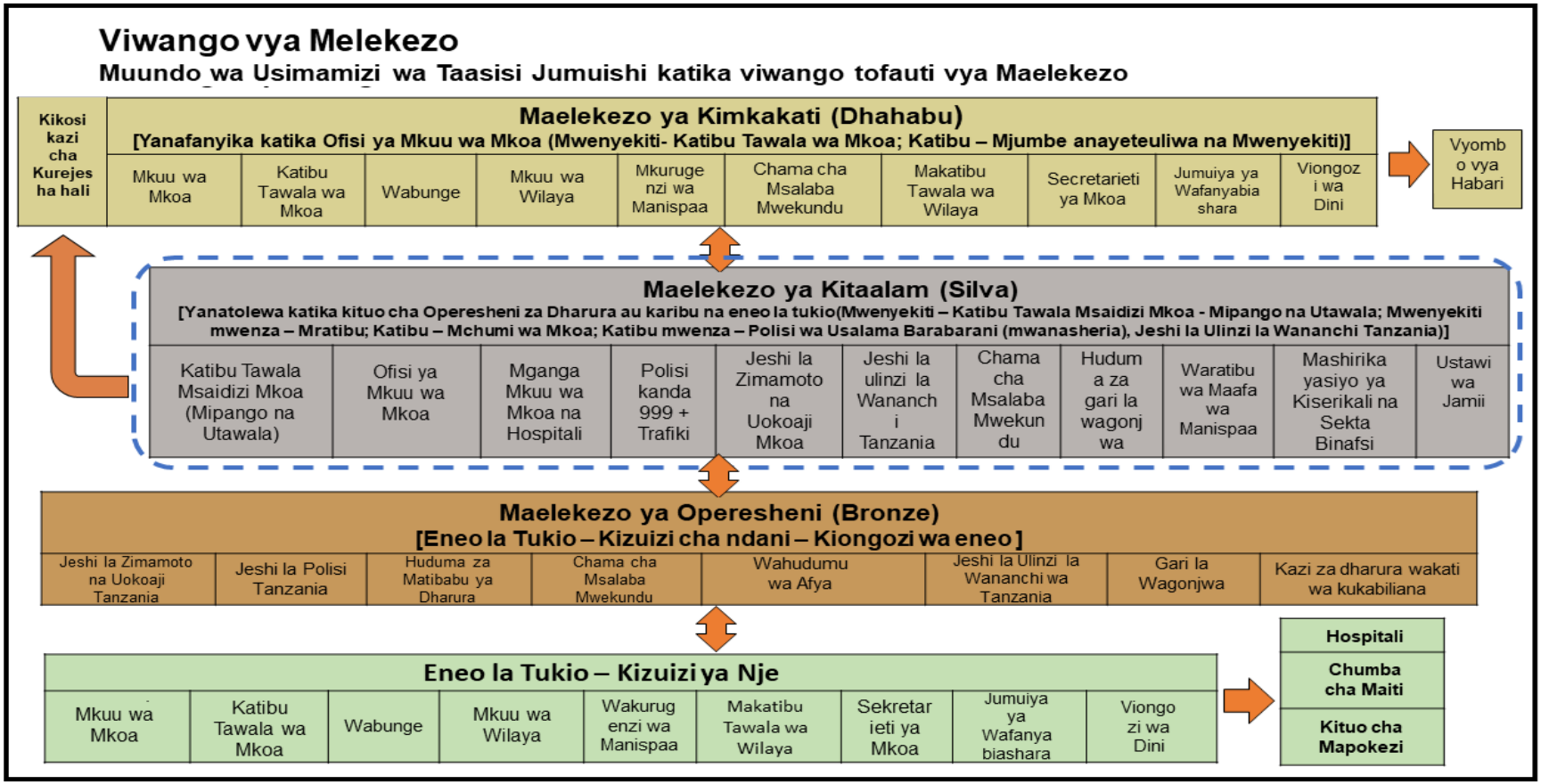

Kielelezo 2. Muundo wa Ngazi ya Amri ya DarMAERT kama ulivyoelekezwa na Mwongozo wa Uendeshaji wa Taifa 2014

Kielelezo 3. Muundo wa DarMAERT chini ya Kaati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa

Dhana ya Uendeshaji ilioko katika mpango huu wa Kukabiliana na Dharura inatoa mwelekeo mpana wa jinsi ngazi ya mbinu (Amri za Fedha) inavyoelekeza mchakato wa usimamizi wa dharura kwa ngazi ya shughuli (Amri za Shaba), kutokana na kuwa wajumbe wa DarMAERT wanatoa mbinu na maelekezo ya utendaji kwa Mkoa. Usimamizi wa kitaasisi wa utekelezaji wa majukuu haya mawili yanaelezewa kwa undani kwenye kitabu cha "Taratibu za Kawaida za Uendeshaji wa DarMAERT" (SOPs). Katika mpango huu wa Kukabiliana na Dharura, itifaki za uendeshaji wa kituo cha dharura (ngazi ya mbinu) na Kazi za Kukabiliana na Dharura (ngazi ya mbinu na shughuli) zimeelezewa kwa ujumla.

Ni muhimu kuelewa kuwa, tafsiri ya "mbinu" na "shughuli" zimechukuliwa kutoka kwenye tafsiri za Mfumo wa Amri za Tukio. Katika fumo huu, "mbinu" inarejewa kuwa ni utekelezaji wa shughuli katika eneo la tukio na "shughuli" inarejewa kuwa ni uratibu wa shughuli katika ngazi ya kituo cha uratibu. Tafsiri ya DarMAERT, "mbinu" inarejewa kuwa ni uratibu wa shughuli katika ngazi ya kituo cha dharura wakati "shughuli" inarejewa kuwa ni utekelezaji wa shughuli kwenye eneo la tukio. Tafadhali zingatia kuwa, maelezo ya tafsiri za DarMAERT yataendelea

kutuika kwenye Dhana ya Uendeshaji. Tafsiri hizi za “mbinu” na “shughuli” zilizotolewa na DarMAERT zimerejewa kutoka kwenye Mwongozo wa Taifa wa Utekelezaji wa mwaka 2014.

6.1 Itifaki za Shughuli za Kituo cha Dharura

Amri za mbinu zinafanyikia katika ngazi ya Kituo cha Dharura na mpangilio wake umeeelezewa kwenye Sehemu ya 6.1.1 hadi 6.1.4. Jedwali 2 linatoa muhtasari wa taarifa hizo.

Jedwali 2. Muhtasari wa Itifaki za Amri katika Kituo cha Shughuli za Dharura (Ngazi ya Mbinu)

	Awamu ya Tahadhari	**Awamu ya Kuwa Tayari**	**Kuanza kazi**	
	Taarifu	***Andaa***	***Panga***	
	Ngazi ya 1: Utekelezaji wa Kawaida		**Ngazi ya 2: Kuanzishai Sehemu**	**Ngazi ya 3: Kuanzisha Kamili**
	* Ngazi ya 1: Tukio la dharura linaweza kushughulikiwa kwa kawaida na idara moja au zaidi na taasisi za serikali ndani ya Mkoa wa Dar es Salaam. Hii inahitaji rasilimali za Wilaya au za ndani tu. Katika ngazi hii ya kiwango cha ukubwa wa dharura		* Ngazi ya 2: Dharura hii inahitaji mwitikio mkubwa na kutolewa kwa kiasi kikubwa cha rasilimali kutoka kwa Serikali ya Mkoa, idara na taasisi mbalimbali ili kuweza kuikabili.	*Ngazi ya 3: Dharura inayohitaji uratibu mpana wa kukabiliana na dharura na utolewaji wa rasilimali toka idara zote na taasisi za serikali.
	Shughuli za kawaida za serikali haziathiriki.		* Kuna uwezekano wa dharura hii kuhitaji rasilimali zaidi ya zile zinazopatikana katika Idara zinazoshughulika na kukabiliana na dharura	* Dharura inaweza kulazimu kuomba msaada kutoka Ofisi ya Waziri Mkuu, wafadhili, mashirika ya kimataifa ya kibinadamu/ wadau na washirika wa maendeleo. .
EOC inashauriwa kuhusu hatari zinazokaribia	**Hatua za Kuchukua**	**Hatua za Kuchukua:**	**Hatua za Kuchukua**	
	1. Toa taarifa kwa wafanyakazi kwamba kuna tukio limetokea,	1. Fikiria rasilimali kwa athari za tukio ambazo zinaweza kuchochea matumizi ya, hivyo wafikirie matayarisho endapo kutakuwa na umuhimu wa kutumia mpango kikamilifu.	1Wajumbe wa DarMAERT wanaitwa kwenye Kituo cha Kuratibu Operesheni za Dharura.	
	2. Hakuna hatua ya ziada inayohitajika.	2. Kama ni muhimu jiandae kuanza kazi	2. Shughuli za kukabiliana na dharura zinatekelezwa kwa maelekezo ya Kamanda wa Mbinu	
		3. Toa taarifa kwa wafanyakazi husika	3.Hakikisha taarifa za tukio zinawawafikia wadau wote wanaohusika.	
			4. Afisa kiongozi kutoka kila taasisi anahakikisha kuwa taarifa imewafikia wafanyakazi wake husika.	
			5. Mkuu wa Mkoa anatoa taarifa ya tukio kwa wananchi.	
			6. Taasisi zote zinakikisha kuwa zinatunza kumbukumbu ya taarifa zilizotolewa kwa wafanyakazi na kiwango chaocha utayari, maamuzi na hatua zote zilizochukuliwa	
	Ikama ya wafanyakazi wa EOC	**Ikama ya wafanyakazi wa EOC**	**Ikama ya wafanyakazi wa EOC**	**Ikama ya wafanyakazi wa EOC**

	Shughuli za Kawaida	Shughuli za Kawaida	Wafanyikazi wa Kituo cha kuratibu operesheni za Dharura (EOC) wanajumuika na wengine kutoka Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa, Wadau na Washirika wa Maendeleo, Idara na taasisi za kukabiliana na dharura.	Wafanyikazi wa Kituo cha kuratibu operesheni za Dharura (EOC) wanajumuika na wengine kutoka Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa, Serikali kuu, Wadau, Washirika wa Maendeleo na Mashirika ya Misaada.

6.1.1 Itifaki za Kuamsha Kituo cha Operesheni za Dharura

Kuamsha Kituo cha Operesheni za Dharura cha DarMAERT ni kufuatia tamko la Katibu Tawala wa Mkoa kuwepo kwa tukio kubwa kutegemeana na hali zifuatavyo:

- Udhibiti wa tukio uko nje ya uwezo wa taasisi yenye jukumu la kukabiliana nalo katika hatua za mwanzo;
- Uharibifu unaosababishwa au unaoweza kusababishwa ni mkubwa, yaani, kupanda kwa kiwango cha dharura (kimejadiliwa katika sehemu zinazofuata);
- Tishio la dharura ya Kimkoa, athari kuwa katika kiwango kubwa, au inahusisha taasisi nyingii na/au mgawanyiko ya kisiasa;
- Kiwango kilichowekwa kwa janga kuleta athari kimefikiwa.

Ngazi za Dharura zimepangwa katika mfumo wa madaraja matatu ili kusaidia kuamua ngazi ya kuamsha Kituo cha Operesheni za Dharura, kama ifuatavyo:

- **Ngazi ya 1:** Tukio la dharura linaweza kushughulikiwa kwa utaratibu wa kawaida na idara moja au zaidi na taasisi ya serikali ndani ya Mkoa wa Dar es Salaam, na kuhitaji rasilimali za wilaya/ndani peke yake. Katika ngazi hii, uendeshaji wa shughuli za kawaida za serikali hauathiriwi, kwa hiyo, **haihitaji kuamsha kituo cha dharura**.
- **Ngazi ya 2:** Dharura inayohitaji nguvu kubwa kukabiliana nayo na dhamira kubwa ya rasilimali kutoka katika Serikali ya Mkoa, idara na taasisi mbalimbali. Dharura hiyo itahitaji rasilimali zaidi ya zile zinazopatikana kutoka kwa taasisi zinazokabiliana ili kudhibiti hali, hivyo, **kuamsha kwa sehemu** ya kituo cha operesheni ya dharura cha DarMAERT.
- **Ngazi ya 3:** Dharura inahitaji uratibu wa ziada kuweza kukabiliana nayo na upatikanaji wa rasilimali kutoka katika idara na taasisi za serikali na inaweza kuhitaji rasilimali za ziada kutoka Ofisi ya Wazir Mkuu, misaada au taasisi za kimataifa za misaada ya kibinadamu/wadau wa maendeleo, pamoja na taasisi za Umoja wa Mataifa, hivyo, **kuamsha kwa ukamilifu** kituo cha operesheni za dharura cha DarMAERT.

Awamu za Kuamsha Kituo cha Dharura zinaanzia pale dharura inapofikia ngazi ya 2 au 3 (kuamsha kituo cha dharura kwa sehemu au kuamsha kwa ukamilifu) ambapo, **awamu za tahadhari** na **kusubiri** zipo katika ngazi zote, hata ngazi ya 1 ya dharura. Mratibu wa

DarMAERT /Meneja wa Kituo (Kamanda wa Tukio katika Kituo cha dharura) ataamua kama kuna haja ya kukiweka kituo katika mojawapo ya awamu tatu zifuatazo:

- **Awamu ya Tahadhari** inahusishwa kutoa taarifa kwa wafanyakazi juu ya kutokea kwa tukio, lakini hakuna umuhimu wa kuchukua hatua za haraka kwa wakati huo.
- **Awamu ya Kusubiri** ni ya kuhimiza maofisa wa kituo kuona athari zinazoweza kutokea na rasilimali zinazoweza kuhitajika hivyo, kuandaa rasilimali na wafanyakazi. Ktika awamu hii, Mratibu wa DarMAERT/meneja wa Kituo ataitisha kikao cha timu ya usimamizi wa dharura kutathmini maandalizi na kuona uwezekano wa Mkoa kukabiliana na tukio.
- **Awamu ya Kuamsha** inahusisha kupeleka wajumbe wa DarMAERT kwenye kituo cha dharura na kuratibu operesheni za kukabiliana na tukio kwa uongozi wa Kamanda wa Mbinu.

6.1.2 Itifaki za Mawasiliano na Kumbukumbu za kituo ch Operesheni za Dharura

Ni muhimu taarifa za tukio kusambazwa mara moja kwa taasisi zote zinazohusika na mwanzoni hii itafanywa na taasisi inayotangaza tukio. Ni wajibu wa afisa kiongozi wa taasisi inayoongoza kuhakikisha kuwa taarifa, na maelezo ya ngazi ya kukabiliana inayohitajika yapitie kwenye kituo cha operation ya dharura kwa mfanyakazi anayehusika.

Kwa upande mwingine, taarifa kwa umma itatolewa na kamati ya usimamizi wa maafa ya Mkoa inayoongozwa na Katibu Tawala. Kwa mantiki hiyo, Kituo cha operesheni za Dharura kitatoa taarifa za muhimu na kutoa mapendekezo.

Maandalizi ya kukabiliana, operesheni na kazi mbalimbali zinazohusiana na. kukabiliana na tukio (ikiwa ni pamoja na matumizi ya rasilimali na watu) zinatakiwa kuainishwa. Taarifa ya hali ya tukio, Mpango wa Utekelezaji wa tukio, na Fomu za Maelezo ya Vyombo vya Habari ni baadhi ya vitendea kazi ambavyo vinatumiwa na kituo kuandika kazi zake. Taarifa za utekelezaji baada ya tukio/taarifa ya ugumu wa utekelezaji ni za msingi kuchochea utendaji na operesheni za kituo cha dharura.

Zana za Uratibu za Kituo cha Operesheni za Dharura

Uwezo wa mawasiliano ndio msingi wa mafanikio ya kuratibu operesheni za kukabiliana na kurudisha hali. Kituo cha operesheni cha dharura ndicho kitovu cha mawasiliano ya dharura katika Mkoa, kinahitaji wigo mpana wa uwezo wa mawasiliano ya simu kuhakikisha wakati wote wanawasiliana na wadau na taasisi kuhusiana na tukio katika awamu zote za dharura. Kituo cha operesheni za Dharura zinapokea taarifa mwaka mzima, masaa 24-kwa siku kupitia njia mbalimbali za ujumbe, kuona na mfumo wa sauti.

Kituo cha operesheni cha DarMAERT, kinatumia aina mbalimbali ya zana kukusanya taarifa na kuchambua takwimu na taarifa. Hizi zana kwa pamojazinasaidia kutoa picha ya utekelezaji, kuruhusu watoa huduma katika ngazi zote kufanya maamuzi sahihi na kwa wakati. Jedwali 3 linatoa maelezo ya kina ya kila zana ya uratibu inayotumiwa na kituo cha dharura na kundi la maelekezo ya uongozi wa dharura.

Jedwali 3. Zana za Uratibu za Kituo cha Operesheni za Dharura

Zana za Uratibu	Maelezo ya Zana
Vikao kwa njia ya simu	Kituo cha operesheni za dharura cha DarMAERT kitaandaa vikao vya njia ya simu kwa wadau wa Manispaa, Mkoa na Taifa kutoa mrejesho wa hali inavyoendelea na kupokea taarifa ya maeneo yaliyoathirika katika Manispaa.
Orodha ya Dondoo za Operesheni za Dharura	Kituo cha operesheni za dharura cha DarMAERT kinatumia orodha ya dondoo za operesheni za dharura zilizotokana na mafanikio katika ngazi za kimataifa zinazoelezea majukumu yatakayofanywa kaika ngazi ya Mkoa wakati wa kukabiliana na mafuriko/vimbunga. Orodha ya Dondoo inaelekeza majukumu ya kufanywa na taasisi za kusimamia dharura katika Mkoa na vituo vinavyosimamiwa na kuratibiwa na DarMAERT wakati kituo kikiwa kimeamshwa kukabiliana na mfuriko/vimbunga.
Taarifa ya Hali ya Tukio (SitRep)	Kituo cha operesheni za dharura cha DarMAERT kitachapisha taarifa ya kila siku ya hali ya dharura inavyoendelea na kutoa muhtasari wa hatua za msingi ziizochukuliwa kukabiliana na

	tishio lilibainiwa na: ▪ Kuelezea asili ya tishio hilo ▪ Hatua mahsusi zilizochukuliwa tokea tishio liripotiwe ▪ Kutambua rasilimali zilizoandaliwa ▪ Kuandaa vipaumbele vya kufanyia kazi katika kipindi cha operesheni nyingine.
Ujumbe wa kuandika (kama vile; WhatsApp, huduma ya ujumbe mfupi [SMS])	Kituo cha operesheni za dharura cha DarMAERT kitatoa mrejesho wa hali ya tishio, tahadhari na utabiri kwa wajumbe na maofisa wote wa DarMAERT.

Mikutano kwa njia ya Simu

Mikutano kwa njia ya simu ni muhimu kwa uratibu wa majukumu ya operesheni za dharura yanayoratibiwa na Kituo cha operesheni za dharura. Jedwali 4 linaorodhesha aina zote za mikutano ya simu inayotakiwa kufanyika, wawezeshaji, washiriki waliopendekezwa na maelezo ya malengo.

Jedwali 4. Aina za Mikutano ya Simu katika kituo cha Dharura

Aina	Mwezeshaji	Washiriki*	Lengo**
Mikutano ya Simu ya Wilaya/ Manispaa	Maratibu wa Usimamizi wa Maafa wa Manispaa	Taasisi zilizoko katika kila Manispaa	Kuchunguza hali ya tukio kwa ajili ya kumjulisha Mwenyekiti wa Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Wilaya/au Manispaa na kuwashirikisha wenyeji kutoa taarifa zinazotakiwa.
Mikutano ya simu ya Mkoa	Mratibu wa Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa	Halmashuri ya Jiji/Halmashauri za Manispaa na wawakilishi wa taasisi ziizoko ndani ya Mkoa	Kushirikisha Halmashauri ya Jiji/Manispaa taarifa zilizopatikana kutokana na simu zilizopigwa kwenye Manispaa ili kuona namna ya kuratibu taarifa.
Mikutano ya Simu ya Mkoa mzima	Kituo cha operesheni za Dharura	Taasisi zilizoko kwenye Maeneo yaaliyoathirika zaidi katika Mkoa	Kusambaza taarifa kwa serikali na wadau wa ndani kwa insi kituo cha dharura kitakavyoona.

* Vyombo vyote ambavyo havikuorodheshwa hapa watapeleka mahitaji yao kwenye ofisi zao zinazosimamia dharura.

**Madhumuni ya kila wito yatategemea hali ya wakati huo.

6.1.3 Itifaki za kusimamisha na utaji wa taarifa wa kituo cha operesheni za maafa EOC

Kwa wakati muafaka baada ya tukio kudhibitiwa, Kamanda ya ngazi ya mbinu (Fedha) (mfano Kituo cha dharura cha DarMAERT) kitatoa ushauri kwa Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa kutangaza kufunga shhughuli za kukabiliana na dharura. Pia kuidhinisha kusimamisha shughuli za kituo na kutoa taarifa kwa Kamandi ya ngazi ya Mkakati (Mkuu wa Mkoa) kuhusu uamuzi wa kusitisha shughuli.

Majadiliano baada ya kukabiliana na tukio kubwa lazima yafanyike kupitia mikutano ya vikundi au mijadala ya watu waofanya kazi pamoja. Kati ya mambo ya kujadili katika mikutano hii ni mambo gani yalitekelezwa vizuri na yapi yalitekelezwa vibaya na ni mambo yapi yaliyojitokeza na yalitatuliwa kwa njia gani, fursa za kuboresha ni zipi na maazimio.

6.1.4 Mfumo wa Amri za Tukio – Mashirika yanayojumuishwa na Mfumo uliopitishwa wa Kituo cha Uratibu wa Dharura cha DarMAERT

Katika jitihada za kuimarisha uwezo wa DarMAERT wa kukabiliana na dharura, imejumuisha muundo wa Kituo cha dharura na mfumo wa uendeshaji uliopangwa, ulioshawishi kutengeneza mfumo wa Amri za Tukio. Mfumo wa Amri za Tukio ni mfumo wa kimataifa unaowezesha kusimamia matukio ya majanga yote na ni mfumo wa kutegemewa kwa usimamizi wa shughuli za kukabiliana na dharura. Wakati wote wa operesheni katika kituo cha dharura sasa inafuata mfumo wa kutegemea wakati ulioelezewa kwenye mfumo wa Amri za Tukio unaofahamika kama “Mpangilio P.” Maelezo halisi ya mfumo wa Amri za Tukio yanayohusiana na muundo wa kituo cha dharura na mchakato wa kupanga vimejadiliwa kwa kina kwenye Kitabu cha Utaratibu wa Uendeshaji wa DarMAERT.

6.2 Majukumu ya Kukabiliana na Dharura

Majukumu kumi na tano ya DarMAERT ya kukabiliana na dharura yatawapanga wajumbe kulingana na utaalamu wao na kuongeza umuhimu wa kila taasisi wakati wa opeesheni za dharura. Mgawanyo wa majukumu unakisaidia kituo cha dharura (amri za fedha) na katika shughuli za dharura kwenye eneo la tukio (amri za shaba), kama ilivyoelezwa kwenye Mwongozo wa Taifa wa Usimamizi wa Maafa. Majukumu yote ya Kukabiliana na Dharura yametolewa ufafanuzi hapo chini;

6.2.1 Majukumu ya Kukabiliana na Dharura chini ya DarMAERT

Kwa kuzingatia mpango wa DarMAERT wa Kukabiliana na Dharura wa 2017, majukumu kumi na tano ya Kukabiliana na Dharura yanaendelea kuwepo katika Mpango wa Kukabiliana naDharura wa mwaka 2020. Kielelezo cha 5 kinaelezea majukumu hayo;

Kielelezo 5. Maelezo ya Kazi Muhimu za Kukabiliana na Dharura katika Mkoa wa Dar es Salaam

KAZI ZA KUKABILI DHARURA	MAELEZO
1. Uongozi na Udhibiti	Kuongoza na kudhibiti shughuli zote za kukabili dharura katika Mkoa wa Dar es Salaam, pamoja na kuhakikisha kwamba mwitikio unatawaliwa na muundo wa kisheria unaotumika, na juhudi na rasilimali zinaratibiwa na kutekelezwa vyema.
2. Mawasiliano na Tahadhari	Kuhakikisha mawasiliano ya haraka na ya kuaminika ya taarifa rasmi kwa ajili ya operesheni za kukabiliana na maafa zinazofanya kazi. Taarifa rasmi zitakazotolewa zinahusiana na sababu, athari, majanga yanayoweza kutokea na hatua za kuchukuliwa kuzuia vifo, majeraha au uharibifu wa mali.
3. Kuhamisha watu	Kutolewa kwa amri ya kuhamisha watu, kudhibiti operesheni za kuhamisha watu kutoka Kituo cha Kukabili Maafa, na kuhamisha watu kutoka eneo la maafa hadi mahali salama zaidi kupitia njia zilizoainishwa, na kutolewa kwa maelekezo ya jinsi ya kurudi.
4. Kupambana na Moto	Kusimamia operesheni za kuzima moto, pamoja na kuzuia, kugundua na kudhibiti uzimaji wa moto katika eneo la maafa.
5. Usimamizi wa Sheria	Kuhakikisha usalama eneo la maafa, kutunza usalama wa umma na kuamuru kuzuia jinai, kuhakikisha upatikanaji wa haki, udhibiti wa magari na halaiki.

KAZI ZA KUKABILI DHARURA	MAELEZO
6. Huduma za Afya na Matibabu	Kutoa matibabu, kuwatuliza na matunzo kwa wale waliojeruhiwa katika eneo la maafa na kuwahamishia kwenye vituo vya afya, pia na usafiri stahili wa wafanyakazi wa tiba, rasilimali na vifaa.
7. Kutafuta na Kuokoa	Kutafuta na kuokoa watu walionasa (kwenye moto, mabaki au kifusi), waliopotea au walio katika hatari.
8. Hifadhi na Huduma kwa Umma	Kujenga sehemu ya muda ya kusetiri na huduma endapo watu itabidi wahamishwe, pamoja na matumizi yake na usimamizi. Vivyo hivyo, pia inajumuisha familia kuungana na kutoa huduma za afya na matibabu, vifaa vya msaada wa dharura, chakula na msaada wa kisaikolojia.
9. Taarifa za Dharura kwa Umma	Kutoa na kusambaza habari rasmi kwa muda muafaka kwa umma kuhusiana na tukio la maafa, ikiwa ni pamoja na kushughulikia wanaoulizia habari.
10. Tathmini ya Uharibifu	Kupima ukubwa wa maafa, hatari zinazoweza kuambatana nayo na utayarishaji wa ripoti ya hali ya mambo.
11. Miundombinu ya Umma na Uhandisi	Kuandaa rasilimali za ukarabati na kurejesha vituo na huduma muhimu za umma (barabara/mitaa, udhibiti wa taka ngumu, mifereji ya maji taka na kutibu maji taka), kuondoa vifusi, ukaguzi wa majengo yaliyoharibika, na kutoa ufumbuzi wa kihandisi wa kusimamia hali ya maafa.
12. Huduma za Umma	Kurejesha huduma za umeme, gesi, maji safi na maji taka na miundombinu katika maeneo yaliyoathirika. Pia inahusu kutumia mbinu mbadala za kutoa huduma hizi katika nyakati za dharura.
13. Usimamizi wa Rasilimali na Ugavi	Kusimamia rasilimali (fedha, vifaa na watu), kujua vifaa vinavyohitajika na kutengwa mara moja kadri zinavyohitajika. Inamaanisha uwezeshaji wa ugavi na usafirishaji wa vifaa vya uokozi, ikijumuisha manunuzi yake, uchukuzi, hifadhi, usambazaji na kujua idadi.

KAZI ZA KUKABILI DHARURA	MAELEZO
14. Usafirishaji	Kusafirisha watu na rasilimali kwenda, kutoka na ndani ya eneo lililoathirika, pia na usafirishaji ndani ya jiji. Pia inahusisha uchukuzi wa ardhini, majini na anga ambao utahitajika.
15. Usimamizi wa Maiti	Kusimamia miili ya waliokufa, pamoja na utambulisho wao, uchunguzi wa sababu za vifo na kuzika miili ambayo haikuweza kutambuliwa au inayoonekana ni tishio kwa afya. Hii pia inajumuisha kuzindua na usimamizi wa vyumba vya maiti.

6.2.2 Kupanga Majukumu

Kufuatia kazi muhimu 15 za kukabili dharura zilizotajwa hapo juu, wajibu wa ngazi ya kwanza na ngazi ya pili hupangwa kwa wadau wakuu (idara na tassisi za serikali na mashirika mengine)[4], kama ilivyoonyeshwa hapo chini. 'Mdau wa ngazi ya kwanza' (katika mpango huu pia anajulikana kama taasisi kiongozi - **P**) ana jukumu la kuratibu kazi za dharura kwa kusaidiana na 'Mdau wa ngazi ya pili'(katika mpango huu pia anajulikana kama taasisi saidizi -**S**). Katika baadhi ya kazi za msingi meonekana kuwa na naibu mdau kiongozi wa ngazi ya kwanza **(D)** ili kurahisisha uratibu kulingana na majukumu na kushirikiana kupata rasilimali za kusaidia kazi kwa kuzingatia uwezo, na kutekeleza majukumu ya amri ya kazi husikawakati mdau kiongozi anapokuwa hayupo. Kielelezo 6 kinatoa muhtasari wa majukumu haya.

Kielelezo 6. Wajibu wa Wuhimu wa Kukabiliana na Dharura wa Wadau katika Mkoa wa Dar es Salaam

[4]Katika Mpango Mzima wa Kukabili Dharura wa DarMAERT, maneno 'idara', 'taasisi' na 'mashirika' yanatumika kwa kubadilishana maana unapozungumzia wadau tofauti wa Mpango wa Kukabili Dharura wa DarMAERT.

	KAZI														
TAASISI/ IDARA	1. Uongozi na Udhibiti	2. Mawasiliano na Tahadhari	3. Kuhamisha watu	4. Kuzima Moto	5. Usimamizi wa Sheria	6. Huduma za Afya na Matibabu	7. Kutafuta na Kuokoa	8. Hifadhi na Huduma kwa Umma	9. Taarifa za Dharura kwa Umma	10. Tathmini ya Uharibifu	11. Kazi za Miundombinu na Uhandisi	12. Huduma za Umma	13. Usimamizi wa Rasilimali na Ugavi	14. Usafirishaji	15. Usimamizi wa Maiti
1. Ofisi ya Mkuu wa Mkoa – Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa	P	P							P	P			P		
2. Ofisi ya Mkuu wa Mkoa – Afisa Idara ya Ustawi wa Jamii ya Mkoa								P							
3. Ofisi ya Mkuu wa Mkoa – Idara ya Maendeleo ya Miundombinu ya Mkoa											P	P		P	
4. Ofisi ya Mkuu wa Mkoa – Idara ya Usafirishaji ya Mkoa														P	
5. Ofisi ya Mkuu wa Mkoa – Ofisi ya Mganga Mkuu wa Mkoa						P									P
6. Jeshi la Polisi Tanzania			P		P			S	S	S	S			S	S
7. Jeshi la Zimamoto na Uokoaji Tanzania				P		S	P	S		S	S				
8. Wakala wa Barabara za Taifa Tanzania (TANROADS)			S				S			D	D				
9. Wakala wa Barabara za Vijijini na Mijini Tanzania (TARURA)			S				S			D	D				
10. Jeshi la Wananchi wa Tanzania (JWTZ)					S		S	S		S					
11. Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania (TRCS)			S			S	S	D		S			S	S	S
12. Hospitali			S			D								S	S
13. Huduma za magari ya wagonjwa (Ambulance)			S			D								D	
14. Kampuni ya Usambazaji wa Umeme Tanzania (TANESCO)				S				S		S	S	S			

	KAZI														
TAASISI/ IDARA	1. Uongozi na Udhibiti	2. Mawasiliano na Tahadhari	3. Kuhamisha watu	4. Kuzima Moto	5. Usimamizi wa Sheria	6. Huduma za Afya na Matibabu	7. Kutafuta na Kuokoa	8. Hifadhi na Huduma kwa Umma	9. Taarifa za Dharura kwa Umma	10. Tathmini ya Uharibifu	11. Kazi za Miundombinu na Uhandisi	12. Huduma za Umma	13. Usimamizi wa Rasilimali na Ugavi	14. Usafirishaji	15. Usimamizi wa Maiti
15. Wakala wa Maji Safi na Maji taka Dar es Salaam								S		S	S	S			
16. Manispaa	S	D				S		S		D			S		S
17. Mamlaka wa Hali ya Hewa Tanzania (TMA)		D													
18. Chama cha Skauti Tanzania			S	S			S	S						S	
19. Taasisi zisizo za Serikali (NGOs) na Kujitolea			S	S				S		S	S	S	S	S	S
20. Taasisi za Kidini (FBO) na za Kijamii (CBOs)			S	S				S		S	S	S	S	S	S
21. Taasisi za Umma na Binafsi za usafirishaji			S											S	
22. Sekta Binafsi				S			S			S	S	S	S		
23. Kampuni za Simu		S							S						
24. Vyombo vya Habari		S							S						

6.2.3 Itifaki za DarMAERT katika kutekeleza Kazi za Kukabiliana na Dharura

DarMAERT itawakusanya wajumbe watakaofanya kazi kumi na tano za kukabiliana na Dharura za kutokana na utaalamu wao na kuongeza mafanikio zaidi kwa kila taasisi wakati wa operesheni za dharura. Haya Makundi ya Kazi[5] zitakisaidia kituo cha dharura kufanya kazi zote kwenye ngazi ya mbinu (Amri za Fedha) na ngazi ya operesheni (amri za Shaba) kwenye eneo la tukio kama ilivyoelekezwa kwenye Mwongozo wa Taifa wa Operesheni za Usimamizi wa Maafa. **Mwongozo wa jumla kwa Makundi yote** ni kama ifuatavyo:

- Kituo cha dharura cha DarMAERT kitaratibu jitihada na shughuli za kukabiliana na dharura kwa watendaji wote wakiwemo wale wa kuzima moto, ikiwa ni pamoja na kusambaza na kufuatilia rasilimali zote zilizopelekwa kwenye eneo la tukio.
- Kituo cha dharura cha DarMAERT kitakusanya taarifa zinazohusu ukubwa wa tukio ili kuwezesha vikosi kuandaa mkakati mahsusi wa kukabiliana.
- Rasilimali za idara au taasisi zitabakia kuwa katika uangalizi na sera na uthibiti wa taasisi husika lakini matumizi yake yatadhibitiwa na kiongozi wa tukio.
- Wajumbe wa timu watafuatilia shughuli zinazoendelea na mgawanyo wa rasilimali ili kuhakikisha kuwa kazi za msingi za taasisi zao zinaendelea kwa ufanisi. Rasilimali za idara au taasisi zitabakia kuwa katika uangalizi na sera na uthibiti wa taasisi husika lakini matumizi yake yatadhibitiwa katika kituo cha uratibu au kwenye tukio.
- Vipaumbele vya mahitaji ya rasilimali yatapewa kipaumbele kulingana na umuhimu wa tukio. Wakati huo huo, rasilimali zitagawanywa na kusambazwa kufuatia vipaumbele vya majukumu.
- Mikataba na wazabuni itaandaiwa na kituo cha dharura, baada ya tamko ls hatari, kutafuta vifaa ambavyo havipo katika orodha ya watendaji mbalimbali.
- Kazi za kukabiliana na dharura zitafuatiliwa, na rasilimali zitakazobaki zitatunzwa na kukabidhiwa kwa ajili ya matumizi ya baadae.

Muhtasari na orodha ya mwongozo maalum kwa kila huduma za dharura zitatolewa katika sehemu zinazofuata.

---

[5] KUNDI LA KAZI s za DarMAERT zimepangwa kutokana na KUNDI LA KAZI zilizoelezewa kwenye Mpango wa Kuandaa Kukabiliana na Dharura wa Tanzania wa mwaka 2012.

Kundi la Kazi # 1: Maelekezo na Udhibiti

Taasisi Kiongozi: Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia kwa Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa

Taasisi zinazosaidia: Ofisi ya Mkurugenzi wa Manispaa (Halmashauri ya Manispaa)

DarMAERT itaratibu shughuli zote za kukabiliana na dharura katika Mkoa. DarMAERT itasaidia jitihada za ndani za kukabiliana na dharura kwa kuratibu rasilimali za mkoa kujazia mahitaji yanayokosekana. Taasisi za usimamizi wa dharura, taasisi za kujitolea, na sekta binafsi zitafanya kazi kwa pamoja katika kituo cha dharura wakati kitakapoamshwa kukabiliana na janga linalotarajiwa. Kundi la shughuli za kuelekeza na kudhibiti itawajibika kuhakikisha kuwa shughuli zote za kukabiliana na dharura zinazofanywa na DarMAERT zinafanyika kwa mujibu wa sheria na miongozo na jitihada na rasilimali vinaratibiwa na kutekelezwa.

Shughuli za kundi hili zinatekelezwa na kamati za usimamizi wa maafa katika ngazi zote.

Mwongozo:

- Mratibu wa Maafa wa Wilaya/Manispaa atakuwepo katika kila wilaya/manispaa kuratibu shughuli za kukabiliana na dharura na atakuwa ni kiungo kati ya manispaa na mkoa.
- Mratibu wa Maafa wa Manispaa, kama rasilimali za manispaa hazitoshelezi kutoa msaada unaotakiwa, atawasilisha maombi ya msaada kwenye kituo cha dharura cha DarMAERT, ambacho kitayapeleka maombi kwa Katibu Tawala wa Mkoa kwa kuidhinisha na kutoa maelekezo mahsusi.

Kundi la Kazi # 2: Mawasiliano na Tahadhari

Taasisi Kiongozi: Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia kwa Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa

Naibu Taaisisi Kiongozi: Mamlaka ya Hali ya Hewa, Halmashauri za Manispaa

Taasisi zinazosaidia: Makampuni ya Simu, Vyombo vya Habari

Kundi linalotoa huduma za Mawasiliano na Tahadhari linawajibika kuhakikisha kuwepo kwa mawasiliano ya haraka na ya uhakika kutoa taarifa rasmi ili kuleta ufanisi kwenye operesheni za kuokoa wakati wa maafa.

Taarifa rasmi zinaotakiwa kutolewa ni pamoja na chanzo, athari, janga husika, na hatua zinazochukuliwa ili kuzuia vifo, majeruhi, na uharibifu wa mali. Kwa vile Ofisi ya Mkuu wa Mkoa inatumika kama sehemu ya kutolea taarifa za pamoja kwa jamii (pamoja na tahadhari na onyo), kundi la mwasiliano na tahadhari litafanyia shughuli zake katika kituo cha dharura cha DarMAERT kupitia Kundi la Uratibu wa Mawasiliano linalofanya kazi pamoja na Ofisi ya Mkuu wa Mkoa.

Kufuatia maombi ya Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Wilaya na maelekezo ya kituo cha dharura, Kundi la Uratibu wa Mawasiliano litasaidia kuratibu: (i) mawasiliano ya ngazi ya mbinu na ngazi ya operesheni, na (ii) kutoa msaada wa miundombinu ya mawasiliano, kama dharura ikizidi uwezo wa timu za ndani za uokoaji.

Mwongozo:

Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia Kamati ya Usimamizi wa Maafa itafanya yafuatayo:

- Kufuatilia mawasiliano yaliyopo kwenye soko, jeshini na mawasiliano ya serikalini.
- Kuratibu wafanyabiashara na kusaidia kweka vipaumbele vya kurudisha huduma ya mawasilaiano.
- Kuhakiki maombi ya msaada wa mawasiliano yaliyowasilishwa kwenye kituo cha dharura.
- Kusaidia kituo cha dharura kugawa majukumu ya kushiriki kwenye huduma kwa taasisi zinazoshughulikia mawasiliano.
- Kutoa wataalamu wa fani hii kusaidia mawasiliano kwa watoa huduma.
- Kuendesha kituo cha kudhibiti mawimbi ya mawasiliano kwa kutumia mfumo wenye uwezo wa kufuatilia uratibu wa matumizi ya vifaa vilivyotolewa.
- Kufanya kazi kama “kituo cha kupitisha mawasiliano” kati ya wadau wa Taifa, Mkoa na Taasisi za ndani.
- Kutoa mwongozo na ushauri wa mahitaji yanayotakiwa.
- Kuhakiki taarifa na maswala yaliyowasilishwa na makundi mbalimbali kuhakiki

shughuli, rasilimali na kufuata kwenye mwongozo wa kisheria.

- Kuboresha mawasiliano, utoaji wa taarifa, na mahusiano ya kazi na wawakilishi wa taifa wa mipango ya dharura.

Kundi la Kazi # 3: Kuhamisha

Taasisi inayoongoza: Jeshi la Polisi Tanzania

Taasisi zinazosaidia: Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania, Huduma za Ambulansi, Hospitali, Wakala wa Barabara za Taifa, Wakala wa barabara za vijijini na mijini Tanzania, Chama cha Skauti Tanzania, Halmashauri za Manispaa, Taasisi zisizo za Serikali/Kujitolea/Kidini/Jijamii, Wakala wa Usafirishaji wa Umma na Binafsi na Sekta Binafsi.

Kundi hili linashughulika na kutoa maelekezo ya kuhama, kusimamia operesheni ya kuhamisha kutoka kwenye kituo cha dharura, kuwaondoa watu kutoka katika eneo lenye dharura kuwapeleka kwenye eneo salama kupptia katika njia ziizoainishwa, nakutoa maelekezo ya kurudi. Serikali ya Mkoa itatoa amri ya kuhama ambayo itatekelezwa na Jeshi la Polisi, kwa uratibu wa ngazi ya mbnu ya DarMAERT.

Janga kubwa linawea kusababisha kuhamisha idadi kubwa ya watu kwenda kwenye eneo lenye hatari kidogo. Ukubwa na wigo wa kuhamisha kwa kiasi kikubwa unategemeana na kila janga nae neo linapotokea. Kutekeleza jukumu la kuhamisha idadi kubwa ya watu kwa msaada wa maeneo mbalimbali yaliyoathiriwa ndani ya eneo la utawala, wilaya tano na DarMAERT zitawajibika kuwa na majukumu mengi magumu na kazi zinazoingiliana kati ya makundi ya huduma za dharura.

Mwongozo:

- Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania inatoa taarifa za karibu zaidi na kwa kutegemea taarifa hizi, Jeshi la Polisi Tanzania litaendelea kupanga wa kuhamisha kwani majanga yote yanafanana. Matukio yanatofautiana kulingana na utabiri wa muda na hali ya janga.
- Kamanda wa Polisi wa Mkoa ataratibu shughuli zote za kuhamisha na usimamizi wa usafiri ndani ya Mkoa wakati mipango ya manispaa ya usimamizi wa kusafirisha

umehuishwa.

- Polisi Mkoa watafanya kazi kwa karibu na kushirikiana katika ngazi za mamlaka zilizokumbwa na janga, na kutekeleza kwa ufanisi kuhamisha idadi kubwa katika maeneo mbalimbali. Uratibu huu unatakiwa kwa sababu Polisi wengi katika Mkoa wana majukumu mengine ya usimamizi wa usafiri kwenye maeneo yao.
- Jeshi la Polisi Tanzania litasaidia kuratibu mlolongo wa kuhamisha katika manispaa moja hadi manispaa nyingine.
- Kitengo cha Serikali (mfano. Ngazi ya manispaa) kinaweza kutoa maelekezo ya kisheria kuhusu kuhamisha kwa lazima kwa wakazi wanaokataa kuhama na itakasimisha madaraka ya kulazimisha kuhama kwa watoa huduma.

Uhamishaji wa Kimatibabu

Watu walioko hospitalini, au kwenye mazingira ya nyumbani wanaohitaji matibabu yanayoendelea kwa magonjwa ya muda mrefu au hali za dharura ndio inayozingatiwa kwa ajili ya kuhamisha kwa matibabu. Katika hali ya kuhamisha idadi kubwa, idadi kubwa ya watu wanaohitaji kuhmishwa kwa matibabu inaweza kuwa ni mamia au itazidi uwezo wa ndani (mfano. Serikali ya Mkoa wa Dar es Salaam na serikali ya manispaa zake). Ikiwa Serkali ya Manispaa haina uwezo wa kuhamisha wale wanaohitaji kuhamishwa kwa matibabu kwenda eneo salama, Mganga Mkuu wa Mkoa ataombwa kutoa msaada. Watu wenye mahitaji ya kiafya watapelekwa kwenye hema la huduma ya afya, hospitalini, au katika aina nyingine ya kituo cha kutolea huduma ya afya, kutegemea mahitaji ya kiafya kwa wakati ule. Katika maafa mengine au dharura za afya ya jamii, Mganga Mkuu wa Mkoa ataangalia kama kuna haja ya kuhamisha vifaa tiba, watumishi ndani ya mkoa kabla ya kupokea maombi ya msaada wa kuhamishwa kwa matibabu.

Mwongozo:

Taasisi za kusaidia zitafanya:

- Kuwa karibu na manispaa kuona mahitaji ya kuhamisha kwa matibabu.
- Kutoa msaada wa ambulensi kuhakikisha usafiri wa wagonjwa (mfano. Vikosi Kazi vya tiba ya dharura, Timu ya huduma za ambulansi au taasisi nyingine iliyopewa jukumu hilo).

- Hakikisha usafiri wa wagonjwa mahututi au wenye majeruhi an watu wenye mahitaji ya kiafya kutoka eneo la tukio hadi kwenye kituo kilichoteuliwa kutoa huduma ya tiba.
- Kutoa msaada wa kuhakiki wagonjwa kutoka eneo la tukio hadi eneo wanakopelekwa.
- Hakikisha uwezo wa vitanda kwa ajili ya mgawo wa vitanda kati ya mtandao wa vituo vya matibabu.

Kundi la Kazi # 4: Kuzima moto

Taasisi inayoongoza: Jeshi la Zimamoto na Uokoaji Tanzania Fire and Rescue Force

Taasisi zinazosaidia: Shirika ya ugavi wa umeme Tanzania, Chama cha Skauti Tanzania, Asasi zisizo za Serikali/Kujitolea/Kidini/Kijamii, Sekta Binafssi

Operesheni za kukailiana na moto zinahusidhaa, kuzuia, kugundua na kudhibiti/kuzima moto katika eneo la maafa yote ni majukumu ya kundi la Kuzima moto.

Maafa yanaweza yakaharibu miundombinu ya umeme, majengo na miundombinu mingine na kusababisha jamii kuwa kwenye hatari ya moto. Wafanyakazi wanaweza kuhitaji vifaa kwa ajili ya kuzimia moto unaoendelea. Kwa sababu watoa huduma wa mwanzo wa ndani pia ni wahanga, vikosi vya zimamoto na uokoaji kutoka nje vitahitajika kuongeza nguvu yakukabiliana. Maumizi ya rasilimali za kuzima moto wakati wa dharura zitaratibiwa kwenye kituo cha dharura.

Mwongozo:

Jeshi la Zimamoto na Uokoaji litafanya yafuatayo:

- Kufanya uratibu kwa kushirikiana na Vikosi vingine vya zimamoto vya Mkoa, Manispaa na Taifa ili kuwa na nguvu ya pamoja na kuleta matokeo yenye mafanikio
- Kuratibu ukataji wa umeme au gesi pale inapotakiwa kufanya hivyo kupitia kituo cha dharura cha DarMAERT ambachio kitaratibu kwa ushirikiano na makampuni yanayohusika.
- Kufuatilia hali ya rasilimali na uwezo na kuwa na taarifa zinazofanana na taarifa za kundi lakutafuta na kuokoa zilizorikodiwa kwenye kituo cha dharura kwa kuzingatia uhalisia wa makundi haya mawili ya huduma.

- Kufuatilia kazi za kukabiliana na dharura na kugawanya rasilimali zilizopo kwa matumizi ya baadae.
- Shiriki katika matukio mengine ya kukabiliana na dharura pale inapohitajika (kama vile, kazi za kuondoa mabaki ya vifusi, kukabiliana na ajali za nyenzo za hatari).

Kukabiliana na Nyenzo za hatari na mafuta yaliyomwagika

Maafa makubwa yanatokana na mchanganyiko wa matukio kutokana na hali tukio moja au matukio mengi kwa mara moja ambapo nyenzo za hatari zinasambaa kwenye mazingira. Kukabiliana na dharura kunahusisha ajali ya nyenzo za hatari na nyingine za aina hiyo kama vile ajali za kumwagika mafuta, zinahitaji wataalamu maalum. Wakati mwingine, wafanyakazi wanaotumika kwenye maokozi mengine pia wanafundishwa kufanya operesheni zinazohusiana na za ajali ya nyenzo. Vituo vya kudumu (mitambo ya kemikali, maeneo ya kutunzia container bandarini, matenki ya mafuta, maabara, na viwanda vnavyoshughulika na maeneo ya kumwagia taka zinazozalishwa, stoo au maeneo ya kutupia nyenzo hatarishi) vinaweza kuharibiwa na dhoruba au mafuriko ya maji navifaa vya kudhibiti vikashindwa kuwa na ufanisi.

Mwongozo:

Jeshi la Zimamoto na Uokoaji litafanya yafuatayo:

- Kukabiliana na kufanya ukaguzi wa dharura na kuomba kuhuishwa timu ya Mkoa ya kukabiliana na nyenzo hatarishi kuendelea na operesheni za kukabiliana na tukio, na kama hali inazidi uwezo wa Dar es Salaam, kupitia kituo cha dharura itahitaji taasisi za kitaifa kama Jesh la Zimamoto na Uokoaji na Jeshi la Wananchi kutoa msaada.
- Kuratibu kukabiliana na ajali zinazohusiana na nyenzo hatarishi. Kuandaa mipango na utaratibu wa taasisi zinazoongoza na zile zinazosaidia zitakavyotekeleza majukumu hayo.
- Kupeleka maombi ya rasilimali na misaada ya nyenzo hatarishi kama ilivyoainishwa kwenye miongozo na itifaki ilizoandaliwa. Rasilimali zitakapokuwa zimeisha, kituo cha dharura cha DarMAERT kitapeleka maombi kwenye kituo cha dharura cha Taifa.

Kundi la Kazi # 5: Usimamizi wa Sheria

Taasisi inayoongoza: Jeshi la Polisi Tanzania

Taasisi zinazosaidia: Jeshi la Wananchi wa Tanzania

Kundi la Usimamizi wa Sheria kimsingi lina wajibu wa kuhakikisha usalama wa eneo la tukio, kusimamia usalama wa jamii na maelekezo, kuzuia uhalifu, kuhakikisha haki inapatikana, kudhibiti magari na watu, kuhakikisha usalama kwenye maeneo salama ya kutunzia wahanga. Jeshi la Polisi litaongoza Kundi.

Kwa vile watumish wa usimamizi wa sharia pia wanahusika na kuhamisha wahanga, usimamizi wa magari, usalama na ulinzi wa maeneo ya kupitia, kundi linatakiwa kujiandaa kusaidia kuhamisha kundi kubwa la jamii na kusaidia kukabiliana na maafa.

Mwongozo:

- Mara baada ya hali kuwa shwari, kituo cha dharura cha DarMAERT kupitia Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Manispaa kitaratibu Jeshi la Polisi kutoa msaada wa kuanzisha njia za kupita zilizodhibitiwa kwa ajili ya jamii ili wasipatwe na madhara.
- Jeshi la Polisi Tanzania litawajibika kutoa msaada wa kutafuta na kuokoa kama inavyotakiwa kufanya katika hatua za mwanzo za operesheni zinazoongozwa na waokoaji.
- Jeshi la Polisi Tanzania litatumia Rasilimali zake za usalama kusindikiza bidhaa katika usafiri, au kuhakikisha usalama kwenye maeneo ya hifadhi, sehemu za kujazia mafuta na kwenye maeneo ya usambazaji
- Jeshi la Polisi Tanzania litaeka sehemu za kukagua usalama, maelekezo ya kupita, na doria pale inapohitajika.

Kundi la Kazi # 6: Huduma za Afya na Tiba

Taasisi Inayoongoza: Ofisi ya Mganga Muu wa Mkoa

Naibu Taaisisi Kiongozi: Hospital, Huduma za Ambulansi

Taasisi zinazosaidia: Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji Tanzania, Halmashauri za Manispaa

Kundi la huduma za afya na tiba linatoa matibabu, kuimarisha, tiba kwa majeruhi kwenye eneo la tukio, na kuwapeleka katika vituo vya kutolea huduma ya afya. Mganga Mkuu wa

Mkoa, kama kiongozi kwenye maswala ya afya ataratibu na kutoa vifaa na vifaa tiba, watoa huduma kusaidia kutoa huduma ya tiba makazi ya muda, wakati wa kuhamishwa, na wakati wa kurudisha hali.

Mganga Mkuu wa Mkoa pia atafanya kazi na timu ya kufuatilia, magonjwa na wizara ya afya pamoja na taasisi nyingine za kusaidia kufanya ufuatiliaji wa magonjwa, na kufuatilia magnjwa mengine yenye tishio kwa jamii, sehemu za tiba na kwenye neo la tukio. Mganga Mkuu wa Mkoa ataandaa mpango wa mawasiliano kwa jamiiajishirikiana na wadau walioko kwenye kituo cha mawasiliano ya pamoja ya kituo cha dharura. Kituo cha pamoja cha mawasiliano ni mahali ambapo mawasiliano yote yanapokelewa na kuratibiwa na mdau mkuu ni kituo cha dharura.

Mwongozo:

Mganga Mkuu wa Mkoa, akisaidiwa na taasisi saidizi zitafanya yafuatayo:

- Kuongoza kuhamasisha juu ya magonjwa hatari katika jamii kwa kushirikiana na kituo cha pamoja cha mawasiliano katika kituo cha dharura.
- Kuwa na utaratibu wa kupokea na kutafuta taarifa za matukio wakati wote. Chanzo cha taarifa kitakuwa Ofisi ya Katibu Tawala, watoa huduma na maafisa wa Halmashauri.
- Kusaidia kituo cha pamoja cha mawasiliano kuandaa taarifa kwa umma zinazohusu afya na jinsi ya kukabilian na tishio la afya ya jamii.
- Kusafirisha wagonjwa mahututi au majeruhi na watu wenye mahitaji ya kiafya kutoka katika eneo la tukio hadi kwenye kituo cha kutolea huduma ya afya.
- Kuratibu wamiliki binafsi wa ambulansi ili kusaidia kusafirisha wagonjwa pale inapohitajika.
- Kuratibu wadau wa afya katika mkoa kushiriki kutoa huduma za kuchambua, tiba ya awali, kufuatilia wagonjwa, kusambaza wagonjwa na kuwarudisha kwao wanapopona baada ya tukio la dharura.
- Kutumia mfumo wa uchambuzi wa majeruhi na kutoa huduma ya matibabu.
- Kufuatilia majeruhi kutoka mwanzo hadi anapotoka kwa kutumia fomu maalum. Za ufuatiliaji

- Kutoa rasilimli za kusaidia walioko kwenye hatari zaidi/watu wenye udhaifu wa mwili hadi kwenye eneo salama.
- Kuambua uwezo wa vitanda kwa mkoa mzima kwa ajili ya mgawanyo wa majeruhi katika mtandao wa kutolea huduma ya afya.
- Kutumia mfumo uliopo wa majanga yote kufuatilia hali ya afya kwa umma, mahitajimaalum ya kiafya (mfano; wazee, walemavu, wahamiaji, na wenye tatizo la lugha au tamaduni kinzani) pamoja na watoa huduma, na kuangalia magonjwa yanayojitokeza katika hali ya maafa.
- Kufanya uchunguzi na utafiti wa magonjwa yanayoibuka na kurudi na kufuatilia majeruhi na muundo wa magonjwa hasa ya milipuko, tabia za magonjwa ya milipuko, hali ya vifaa tiba, na kutoa msaada wa kitaalamu na ushauri wa tahadhari na jinsi ya kuzuia magonjwa na majeruhi.
- Kusaidia uwepo wa maeneo ya kujitenga na kuchukua hatua za karantini pamoja na jinsi ya kujikinga na maambukizi na vituo vya kusambazia chanjo (Kinga ya wengi).
- Kusaidia timu za kuangalia mahitaji ya tiba na afya, ikiwa ni pamoja na hali ya mfumo wa afya, vituo na miundombinu katika ngazi ya Taifa, Mkoa na Wilaya

Kundi la Kazi # 7: Kutafuta na Kuokoa

Taasisi Inayoongoza: Jeshi la Zimamoto na Uokoaji Tanzania

Taasisi zinazosaidia: Jeshi la Polisi Tanzania, Jeshi la Wananchi wa Tanzania, Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania, Chama cha Skauti Tanzania, Sekta Binafsi.

Lengo la operesheni za kutafuta na kuokoa ni kuangalia watu walionasa, kuachwa, na/aumifugo iliyojeruhiwa na kuipeleka katika maeneo salama zaidi. Operesheni hizi kwa kawaida zinafanyika kabla mafuriko hayajawa makubwa kutokana na utabiri wa hali ya hewa. Operesheni za maokozi zinaanza wakati mafuriko yanapoongezeka na kufikia kiwango kikubwa, na kuhitaji kusafirisha wahanga kupelekwa kwenye vituo vya afya kwa matibabu. Vikosi vya maokozi wakati wote vinakuwa vimeandaliwa tayari kabla ya dhoruba kutokea na operesheni zinaanza mara moja baada ya kuona kuwa ni salama kuanza maokozi.

Kama ilivyo kundi la kuzimamoto, kundi la kutafuta na maokozi linaongozwa na Jeshi la

Zimamoto na Ukoaji Mkoa na kusaidiwa na taasisi nyingine za DarMAERT kama vile Jeshi la Polisi na wengine.

Mwongozo:

Jeshi la zimamoto na uokoaji litafanya yafuatayo:

- Kutafuta mahitaji ya rasilimali zinazotakiwa kwa maokozi kutoka idara, taasisi, manispaa na vikundi vingine vya kukabiliana na dharura kabla ya kutafuta kutoka nje ya mkoa.
- Kupeleka maombi ya mahitaji kupitia kwa meneja wa kituo cha dharura ili kupata msaada wa rasilimali za.
- Kufuatilia kazi za uokoaji zinavyofanywa n vikosi vilivyopelekwa kwenye tukio ili kuhakikisha kuwa vinafanya kazi kulingana na taratibu zake.
- Kushiriki katika majukumu mengine ya kukabiliana na dharura (kama vile kazi za kuondoa vifusi).

Kundi la Kazi # 8: Huduma za Kambi za Wahanga

Taasisi Kiongozi: Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia kitengo cha Usatawi wa Jamii.

Naibu Taaisisi Kiongozi: Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania & Halmashauri za Manispaa

Taasisi zinazosaidia: Jeshi la Polisi Tanzania, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji Tanzania, Jeshi la Wananachi wa Tanzania, Shirika la Usambazaji wa Umeme Tanzania, Wakala wa Majisafi na Majitaka Dar es Salaam, Chama cha Skauti Tanzania, Asasi Zisizo za Serikali/Kujitolea/Kidini, Halmashauri za Manispaa.

Kundi la huduma za kambi linawajibika kutafuta na kujenga kambi za muda kama itatokea watu wakahamishwa, hii ni pamoja wanavyofanya kazi na usimamizi. Kundi hili linatoa huduma ya kuunganisha family, n kutoa huduma za afya, misaada ya dharura, na msaada wa kisaikolojia.

Tukio lnaweza kusababisha kuhamisha watu katika maeneo mengi. Wakati wanaohama wengi wanapendakukaakatika makazi binafsi au kwa marafiki na majirani, wengine wanahitaji hifadhi ya umma na huduma nyingine za kwenye hifadhi. Huduma hizi

nipamoja na sehemu ya kujikinga, maji, chakula, huduma za tiba za muda mfupi, nguo, huduma za kutambua wahanga wa maafa, ushauri nasaha, huduma za kidini, misaada ya kuendeleza shughuli na misaada mingine muhimu.

Mkoa utafanya kazi kwa karibu na serikali za mitaa kuainisha maeneo mengi ya kuhifadhi wahanga yenye uwezo mkubwa kutoa huduma ya hifadhi ya muda mfupi kulingana na idadi ya waliohamishwa, mahitaji yao, mifungo na wanyama wao wa kufugwa.

Kamati za Usimamizi wa Maafa za manispaa kupitia kwa waratibu wa maafa wa Manispaa hizo watawasiliasha taarifa za hali ya kambi kusaidia kituo cha dharura kufuatilia shughuli zinazoendelea katika ngazi ya mitaa. Taarifa hizi zinatumiwa na kituo cha dharura kupima kamakuna uhitaji wa kufungua kambi nyingine za ziada. Pia, inatoa picha ya mahitaji kwa ajili ya huduma zinazotolewa na kundi la huduma za dharura kwenye Kambi.

Mwongozo:

Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia kitengo cha Ustawi wa Jamii kitafanya yafuatayo:

- Kuhakikisha upatikanaji wa huduma za wahanga, misaada ya dharura, makazi ya muda na rasilimali za mahitaji ya kibinadamu, mikakati na huduma.
- Kutoa huduma za kuendeleza Maisha kwa waathirika, ikiwa ni pamoja na kunywesha, kulisha, hifadhi pamoja na msaada wa kuziunganisha familia.
- Kusaidia kuanzisha, kusimamia na kuendesha vituo vya kulea na vya uangalizi wa pamoja.
- Kuandaa mkakati wa awali wa nyumba za muda kwa ajili ya waathirika katika kipindi cha mpito kutoka kwenye huduma ya mkusanyiko kwenda kwenye huduma mbadala isiyo ya mkusanyiko na kutoa msaada wa kuwahamisha au suluhisho la muda la nyumba kwa wale wenye nyumba wasioweza kurudi katika makazi yao ya awali kabla ya maafa
- Kuratibu na kuhakkisha kuwa waathirika wanarudishwa kwenye maeneo yao walikokuwa kabla ya maafa kutokea.

- Kutarajia na kutambua mahitaji ya kambi zilizopo na zitakazoaundwa kwa kushirikiana na serikali ya Manispaa, Mkoa na Taifa, na Asasi za Kijamii na sekta binafsi.
- Kutafuta usafiri na mahitaji na huduma zinazotakiwa kwa ajili ya kambi kukidhi mahitaji ya waathirika ikiwa ni pamoja na Watoto, watu wenye ulemavu, na wengine wenye mahitaji ya Maisha
- Kutoa huduma za jumla kwa watoto waliotengana na familia zao mpaka watakapopatiwa huduma katika vituo vinavyotambuliwa na mamlaka.
- Kusaidia vituo vya makusanyiko kama vile vituo kulelea Watoto navituo vya huduma za Watoto.
- Kutoa msaada wa kitaalamu kwa Manispaa, Mkoa, Taifa, Asasi za Kiraia na Sekta binafsi kuandaa mipango ya huduma za kambi, misaada ya dharura, makazi ya muda, na mahitaji ya kibinadamu ya muda mfupi katika kipindi cha mpito hadi hali ya awali itakaporejeshwa.

Kundi la Kazi # 9: Taarifa za Dharura kwa Umma

Taasisi Inayoongoza: Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia kwa Ofisa habari na uhusiano wa mkoa akisaidiwa na kituo cha dharura cha DarMAERT

Taasisi zinazosaidia: Jeshi la Polisi Tanzania, Kampuni za Simu, Vyombo vya habari.

Taarifa ya dharura kwa umma ni ya muhimu kuwajulisha wananchi juu ya tukio na kutoa taarifa za afya na usalama. Taarifa inatakiwa kutolewa kwa wakati, ikijitosheleza na taarifa yenye ufanisi kwa jamii kuhusu janga, madhara, huduma zilizopo, na muda wa kukabiliana na kurudisha hali.

Taasisi zinazosimamia dharura na zenye ofisi za kutoa habari kwa jamii zitawajibika kusambaza taarifa kwa umma na kwenye vyombo vya habari wakati wa dharura na maafa. Taarifa za umma zinatakiwa kuwa wazi kwa watu wote ikiwa ni pamoja na watu wenye ulemavu, na kuzingatia luga ngeni kwa ajili ya wageni.

Kwa upande wa DarMAERT, taarifa ya kupeleka kwa umma inaandaliwa na kituocha dharura kwa ushirikiano na kundi la taarifa za dharura kwa umma ili kuhakikisha taarifa

inatoka kwa wakati na taarifa za maafa zinasambazwa kwa umma pamoja na kushulikia maswali mengine yanayohusiana na tukio. Taarifa zote za kupelekw kwa umma au kwenye vyombo vya habari zinatumwa na meneja wa kituo cha dharura (Mratibu wa DarMAERT) kwa Katibu Tawala wa Mkoa, ambaye atazipitia na kutoa kibali cha kurushwa kupitia kwenye ofisi ya Mkuu wa Mkoa. Kiongoz wa kundi la taarifa za dhaur kwa umma atasaidiwa na ngazi ya mbinu ya DarMAERT, hasa mratibu wa DaMAERT na afisa habari na uhusiano.

Mwongozo:

Ofisi ya Mkuu wa Mkoa, kupitia Kamati ya Usimamii wa Maafa ya Mkoa kwa kusaidiwa na kituo cha dharura cha DarMAERT kitafanya yafuatayo:

- Kuhakikisha kuwa hali ya maafa na kila kinachoendelea kinafahamika kwa jamii yote kupitia ufanisi wa mipango na usimamizi wa taarifa.
- Kuandaa taarifa mbalimbali za kuelezea hali ya tukio katika kituo cha dharura kwa ajili ya kuijulisha jamii kupiti kwa Katibu Tawala wa Mkoa.
- Kuaratibu na kusimamia kuandaa mawasilaino ya taarifa za kijiografia kati ya taasisi zitakazotumika kusaidia wakati wa kukabiliana na tukio linapotokea.
- Kuandaa taarifa za kuaminika, zinazoendana na tamaduni za jamii na zitakazoifikia jamii kuwapa taarifa za huduma za dharura zinazoendelea, njia za kujikinga, na hatua nyingine za kusaidia Maisha katika kipindi cha mpito kabla ya hali ya awali kurejea.

Kundi la Kazi # 10: Tathmini za Athari

Taasisi inayoongoza: Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia idara ya maendeleo ya miundombinu.

Naibu Taaisisi Kiongozi: Wakala wa barabara za kuu Tanzania

Taasisi zinazosaidia: Jeshi la Polisi Tanzania, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji Tanzania, Jeshi la Wananchi wa Tanzania, Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania, Shirika la Ugavi wa Umeme Tanzania, Mamlaka ya Majisafi na Majitaka Dar es Salaam, Manispaa na Sekta Binafsi.

Timu ya kufanya tathmini za athari inayoongozwa na Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa itaangalia ukubwa wa mathari yanayotokana na

maafa, hatari zinazohusiana, na itashiriki katika kuandaa taarifa ya hali ya tukio katika kituo cha dharura. Tiimu hii itafanya tathmini yaharaka ya athari mara moja baada yamaafa kutokea na itaendelea kufanya tathmini hadi maafa yatakapoisha.

Tathmini ya kina ni yamuhimu kwa ajili ya: (i) Kuandaa mipango yaoperesheni za kurudisha hali, (ii) kuweka vipaumbele vya ukarabati wa vituo muhimu na barabara, (iii) kuamua kama kuna haja ya misaada ya nje, (iv) kukusanya takwimu kusaidia maombi ya misaada ya maafa, (v) Kuhakikisha usalama wa wakazi, na (vi) kupanga hatua za kupunguza athari za matukio yanayoweza kutokea. Mara baada ya maafa kutokea, watoa huduma wa mwanzo wataandaa taarifa ya tathmini ya awali ya uharibifu na kuiwasilisha kwenye kituo cha operesheni ya dharura. Kundi la tatmini ya athari itakusanya taarifa iliyokamilika ya kazi zote za tathmini ya athari kusaidia kundi la mawasiliano katika muhtasari wake kwa viongozi wa juu, taasisi za serikali zinazohusika na wajumbe wa DarMAERT.

Tathmini ya athari ya mwanzo (ya haraka) itatolewa na waokoaji wa mwanzo waliokuwa kwenye eneo la tukio. Vyanzo vingine vya taarifa ya athari ni watumishi wa serikali walioko kwenye eneo la tukio, na watu binafsi walioshuhudia tukio. Matokeo ya tathmini yaliyoripotiwa wakati wa awamu ya kukabiliana yanatakiwa yawekwe kwenye ramani kwa wakati. Kituo cha dharura taarifa ya maeneo yaliliyopo wakati wa kutoa taarifa, ingawa yanaweza yakawa hayakukamilika kuonyesha maeneo yaliyoathirika zaidi. Ramani hizi pia zitatumika kuonyesha maeneo yaliyokumbwa na maafaila hayakutathminiwa na waokoaji wa mwanzo nae neo linahitaji msaada zaidi.

Kituo cha dharura kitaamua wajumbe wa kundi la tathmini ya athari watakaopelekwa kufanya tathmini ambapo timu zilizopewa majukumu zitaratibiwa kutokea kwenye kituo cha dharura. Mpjawapo wa aina tatu za tathmini zitafanyika: makazi, biashara na mali ya umma.

Mwongozo:

Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia Kamati ya Usimamizi wa Maafa wa Mkoa itafanya yafuatayo:

- Kusimami taratibu za kufanya tathmini yaathari kulingana na miongozo ya Mkoa na Taifa.
- Kuendesha mafunzo kwa watumishi juu ya taratibu za kufanya tathmini ya athari
- Kuwatafuta na kuanzisha uhusiano na wadau wengine ambao watatoa msaada wa kufanya tathmini ya athari kama vile asasi za kiraia, taasisi za bima, wahandisi na wafadhili na wengineo.
- Kuratibu tathmini ya athari kwa taasisi za binafsi na za umma.
- Kusaidia kundi la mawasiliano kutafuta na kuwasilisha taarifa za athari kupitia ripoti na watoa taarifa mbalimbali.
- Kuzisaidia timu za Manispaa, Mkoa na Taifa kufanya tathmini ya athari.

Kundi la Kazi # 11 Kazi za Miundombinu ya Umma na Uhandisi

Taasisi inayoongoza: Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia idara ya Maendeleo ya Miundombinu.

Naibu Taasisi Kiongozi: Wakala wa Barabara za Taifa, Wakala wa Barabara za Vijijini na Mijini Tanzania

Taasisi zinazosaidia: Jeshi la Poilisi Tanzania, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji Tanzania, Jeshi la Wananchi Tanzania (JWTZ), Shirika la Ugavi wa Umeme Tanzania, Mamlaka ya Maji na Majitaka Dar es Salaam, Asasi zisizo za Serikali/Kujitolea/Kidini, na Sekta Binafsi.

Kundi la Kazi za miundombinu ya umma na Uhandisi kimsingi linawajibika na kutafuta rasilimali za kukarabati na kurudisha huduma za msingi (barabara/mitaa, usimamizi wa takangumu, mifereji ya majitaka na tiba ya majitaka), kuondosha vifusi, ukaguzi wa miundombinu iliyoharibiwa na kutoa suluhisho la kihandisi kudhibiti hali ya maafa. Kuna aina mbili ya barabara jijini zinazosimamiwa na taasisi tofauti. TANROADS inasimamia barabara za mkoa zinazounganisha wilaya na TARURA inasimamia barabara za wilayani.

Uharibifu unaotokana na maafa unasababisha miundombinu muhimu isitumike kwa siku na wiki kadhaa. Kuvurugwa kwa huduma hizi kunasabaisha shughuli za biashara za wananchi zisifunguliwe na kuendelea.

Maombi ya misaada ya kazi za miundombinu na uhandisi inategemewa kufanyika wakati wa kukabiliana na tukio hadi wakati operesheni za kurudishia hali zinapoanza. Wakati

maombi ya misaada ya kazi za miundombinu inapofanywa na uongozi wa mitaa kupitia Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Manispaa, kituo cha uratibu wa dharura kitaratibu kupeleka rasilimali za kazi za ujenzi kwenye maeneo yaliyoathika.

Mwongozo:

Wakala wa Barabara za Taifa, Wakala wa Barabara za Vijijini na Mijini Tanzania watafanya yafuatayo:

- Kuandaa mahitaji muhimu kwa ajili ya kazi za miundombinu na uhandisi. Kazi zinahusisha kutoa taarifa kwa umma kuongeza uelewa wa hali halisi, kuunda timu za kukabiliana nan a maafa, kuibua vifaa vya kiteknolojia, kushiriki mafunzo na mazoezi yanayoongozwa na DarMAERT, kuandaa makubaliano na mikataba na sekta binafsi kununua vifaa vinavyohitajiwa na wafanyakazi wa kurudishia huduma za msingi, na kuratibu asasi zisizo za serikali na taasisi za kimataifa.
- Kufanya tathmini ya kazi na miundombinu kabla na baada ya tukio.
- Kutekeleza mikataba ya kusaidia wakati wa dharura ili kuokoa Maisha na huduma za kuendeleza maisha.
- Kufanya tathmini na misaada ya dharura kwa ajili ya maji, vituo vya kutibu majitaka, kingo, majengo, madaraja na miundombinu mingine.
- Kutoa maji na umeme wa muda kwa dharura kwenye vituo muhimu (kama hospitali, mitambo ya kutibu maji, kambi, vituo vya zimamoto, vituo vya Polisi, Vituo vya dharura).
- Ujenzi wa vituo muhimu vya umma kuwa mbadala kwa muda wa vituo vilivyoharibika au kubomoka kutokana na maafa (kama vile shule, ofisi za serikali za mitaa, vituo vya zimamoto, vituo vya polisi, na vituo vya huduma ya afya).
- Kusaidia kufuatilia na kuimarisha miundombinu iliyoharibika pamoja na kubomoa majengo yanayoonekana kuwa yana hatari ya kuleta athari kwa afya na usalama wa jamii..
- Kutoa wataalamu wa majengo kusaidia kufanya ukaguzi vituo vya kambi na kwenye operation za kutafuta na maokozi.

- Kusimamia, kufuatilia na kutoa ushauri wa kitaalamu katika kusafisha, kuondoa na kuteketeza mabaki ya vifusi kutoka kwenye makazi ya watu, maeneo ya viwanja, kwenye mikondo ya maji na kwenye eneo lililoathirika.
- Kutoa ushauri wa kitaalamu wa uhandisi na ujenzi wa jinsi ya kukabiliana na maafa kitaalamu kwa waokoaji, vifaa na mashine, ikiwa ni pamoja na njia za kisasa za kutarajia maafa, kusaidia kurudishia mifumo ya kuzuia mafuriko na miundombinu mingine ya mfumo wa maji kama vile maji ya kunywa na majitaka

Kundi la Kazi # 12: Huduma za Jamii

Taasisi Kiongozi:

Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa

Taasisi zinazosaidia: Shirika la Ugavi wa Umeme Tanzania, Mamlaka Majisafi na Majitaka Dar es Salaam, Asasi zisizo za Serikali/Kujitolea/Kidini, na Sekta Binafsi.

Kundi la huduma za jamii linawajibu wa kurudishia huduma za umeme, gesi, majisafi, majitaka na miundombinu yake katika maeneo yaliyokumbwa na maafa. Kundi hili pia linawajibika kutafuta njia mbadala kwa wakati kuhakikisha huduma zinaendelea hata wakati wa dharura. Idara ya maendeleo ya miundombinu ya Mkoa wa Dar es Salaam inawajibu wa kusimamia upatikanaji wa huduma hizi.

Maafa makubwa yanaweza kuharibu sehemu ya mfumo wa huduma na kuvuruga mfumo wa upatikanaji wa nishati ya mafuta katika mkoa wa Dar es Salaam. Umeme unaweza kukosekana katika maeneo mengi au ukakatika kabisa. Mifumo ya usafiri na mifumo ya mawasiliano pia ina uwezekano mkubwa wa kuathiriwa.

Kuchelewa kufikisha mafuta na bidhaa zake inaweza kutokea sababu ya kuharibika kwa njia za usafirishaji na kukatika kwa umeme. Kunaweza kukosekana kwa huduma za maji, majitaka, na gesi katika eneo kubwa ambapo inaweza kuchukua masaa, siku, au hata wkadhaa kukarabati. Msukumo wa maji unaweza kuwa mdogo na kuathiri huduma za zimamoto na mfumo wa maji taka. Zimamoto Mkoa wanaweza kuwasiliana na sekta ya maji pae inapobidi ili kuratibu kufunga maji na kuhakikisha maji yanatumika kwa uangalifu sana,

Mwongozo:

- Idara ya maendeleo ya miundombinu itafanya maombi ya misaada ya umeme, maji, gesi na huduma nyingine za dharura zinazohitzjika kutegemeana na itifaki zilizowekwa na taasisi husika. Rasilimali zote zitapokuwa zimeisha na kituo cha dharura cha DarMAERT kushindwa kutoa msaada wa rasilimali kwa taasisi, kitapeleka maombi kwenda kituo cha dharura cha Taifa. Kituo cha dharura cha DarMAERT kitaendelea kutoa mwongozo wa uratibu wa rasilimali za huduma.
- Watoa huduma wa Umma na binafsi wanaotoa huduma za umeme, maji, gesi asilia, mafuta, usafi wa mazingira (huduma ya usimamizi wa majitaka na taka ngumu), au huduma ya mawasiliano, wataandaa mipango yao ya kitaasisi ya kuwaongoza kwenye operesheni za wakati na baada ya tukio kubwa.
- Kituo cha dharura cha DarMAERT kitaratibu taasisi za kutoa huduma, kuratibu rasilimali, kupanga vipaumbele, kutathmini na kuorodhesha uharibifu, na kutoa taarifa kwa jamii. Kituo cha dharura cha DarMAERT kitaanzisha program ya kutoa taarifa kwa jamii ili wawe wanaelewa hali ya huduma za kijamii na kama kuna kizuizi katika mgawo. Kituo cha dharura cha DarMAERT kitawaaalika watoa huduma ili kuratibu mahusiano kati ya hizo.

Kundi la Kazi # 13: Usimamizi wa Rasilimali na Vifaa

Taasisi Kiongozi: Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia Kamti ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa

Taasisi zinazosaidia: Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania, Halmashauri za Manispaa, Asasi zisizo za Serikali/Kujitolea/Kidini/Kijamii, na Sekta Binafsi

Kundi la Usimamizi wa Rasilimali na Vifaa litasimamia rasilimali (fedha, vifaa na watu) na orodha zake na mahali vilipo. Hizi wakati mwingine zinarejewa kama kuwezesha upatikanaji wa vifaa vya kupunguza makali, ikiwa ni manunuzi, usafirishaji, kuvitunza, kugawanya na kuviorodhesha.

Kitengo cha rasilimali cha kituo cha dharura kinasaidiwa na ngazi ya mbinu na kinaongozwa na mkuu wa kitengo wa cha rasilimali ambaye ataratibu mahitaji ya rasilimali na vifaa vinavyotakiwa kwenye ofisi ya Mkuu wa Mkoa.

Tukio kubwa la kukabiliana linaweza kumaliza rasilimali zote za mkoa na kuzidi uwezo wa DarMAERT wa kukabiliana nalo. Mafanikio ya usimamizi wa rasilimali yanahitaji uratibu katika ngazi zote za serikali zikabiliane na mapungufu yaliyopo. Rasilimali zitaletwa Dar es Salaam kutoka maeneo yote ya nchi pale ambapo tukio limekuwa kubwa, na rasilimali kutumika kwa wingi hivyo kupungua. Maombi ya rasilimali kutoka DarMAERT yatawasilishwa kwa Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa. Maelezo zaidi ya utaratibu yapo katika Sura ya 7 ya mpango huu wa kukabiliana na dharura.

Katika hatua za mwanzo rasilimali zitatoka katika manispaa. Kama manispaa wakishindwa kutoa rasilimali zinazotakiwa, watajaribu kupata rasilimali zinazokosekana kutoka katika vyanzo vifuatavyo:

- Mashirika yasiyokuwa ya Serikali na mashirika ya Dini.
- Wazabuni wa ndani na wadau wa sekta binafsi
- Idaa ya Usimamizi wa Maafa
- Timu ya uokoaji ya mkoa au rasilimali.
- Kamati za Manispaa na Mkoa za Usimamizi wa Maafa.

Mamlaka ya Mkoa itaandaa maeneo ya kupokelea rasilimali na sehemu za kusambaza na kugawanya rasilimali. Sehemu za kugawanya zinaweza kunaweza kutumika kugawanya bidhaa zifuatazo, vifaa au madawa na vifaa vingine vya dharura kwa jamii. Hii inaweza kuandaiwa kabla ya tukio au kusambazwa wakati wa tukio.

Mwongozo:

Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa watafanya ifuatavyo:

- Kuratibu misaada ya rasilimali kwa waathirika.
- Kuanzisha mfumo wa usimamizi wa rasilimali ikiwa ni pamoja na kuamua mahitaji, vyanzo, kuagiza, kuvitunza, kugawa bidhaa na vifaa.

- Kuanzisha mfumo wa usimamizi wa vituo ikiwa ni pamoja na, uchaguzi wa eneo na upatikanaji kituo cha kutoa huduma wakati wa tukio vile vile kuhifadhi na kugawanya vifaa pale inapohitajika.
- Kuanzisha na kuendesha kituo cha misaada ya rasilimali ikiwa ni pamoja na watu wa kusimamia huduma za malazi na ugawaji wa chakula wakati wa tukio.
- Kutoa mwongozo na rejea ya usimamizi wa mali za watu ikiwa ni pamoja na sera na utaratibu wa kuwajibika kwa mali pamoja na utambulisho wa utumiaji wa mali zilizopatikana kusaidia kwenye operesheni za kukabiliana na tukio.
- Kusimamia kubadilishana takwimu za kielektroniki ili kutoa muonekano wa mwisho wa matumizi ya rasilimali.
- Kuandaa kituo cha dharura cha DarMAERT kusaidia kwenye operesheni za kurudisha hali kama itakavyoelekezwa na Katibu Tawala wa Mkoa.

Kundi la Kazi # 14: Usafirishaji

Taasisi Kiongozi: Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia Idara ya usfirishaji ya Mkoa (Mamlaka ya Udhibiti wa Usafirishaji wa Nchi Kavu - LATRA), Wakala wa Mabasi yaendayo kwa haraka Dar es Salaam (DART)

Taasisi zinazosaidia: Jeshi la Polisi Tanzania (kikosi cha Usalama barabarani), Jeshi la Wananchi wa Tanzania, Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania, Hospitali, Huduma za Ambulansi, Chama cha Skauti Tanzania, Asasi zisizo za Serikali/Kujitolea/Kidini/Kijamii, na Sekta Binafsi, Wakala wa Umma na Binafsi wa Usafirishajiwa

Kundi hili lina wajibu wa: (i) kusafirisha watu na vifaa kwenda, kutoka na ndani ya eneo lililoathiriwa, na (ii) kuhakikisha mizunguko ya ndani ya mkoa kwa kutoa usafiri wa ardhini, majini na angani kulingana na mahitaji kwa ajili ya kutoa huduma kwenye tukio. Kundi la usairishaji pia linashiriki kufanya tathmini ya haraka ya kwenye eneo la tukio kujua vipaumbele vya huduma na mahitaji ya usafiri.

Operesheni za maafa na hali ya majanga inaweza kusababisha mabadiliko ya barabara au utekelezaji mbadala wa njia za udhibiti wa barabara. Operesheni za kukabili maafa hasa

katika hatua za awali zinaweza kumaliza uwezo wa usafirishaji wa Dar es Salaam, hivyo kuhitaji msaada kutoka katika mamlaka za jirani na/au Serikali Kuu.

Kwa muktadha wa Dar es Salaam, Idara ya usafirishaji ya mkoa (Afisa Usafirishaji) inawajibika kuratibu maswala yote yanayohusiana na usafirishaji katika mkoa. Mipango na taratibu zilizotengenezwa na idara pamoja na taasisi zinazosaidia kutoka DarMAERT zinatoa mfumo wa kutekeleza majukumu wa idara ya usafirishaji.
Maombi ya msaada wa usafiri yatatolewa kwa kufuata itifaki zilizotengenezwa, na mara rasilimali zinapokuwa zimekwisha, kituo cha dharura cha DarMAERT kitatuma maombi ya msaada kwenye kituo cha dharura cha Taifa.

Mwongozo:
Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kupitia idara ya Usafirishaji itafanya yafuatayo:

- Kutambua maeneo yaliyoathirika na watu ambao wako kwenye hatari
- Kutambua, kupanga na kuandaa njia za kupita na kutokea.
- Kuandaa rasilimali ya magari ya ziada kwa ajili kutoa huduma za dharura na kipaumbele kiwe magari ya kuokoa maisha.
- Andaa eneo la kuweka na kukusanyia magari, kuongezea mafuta na kufanyia ukarabati na matengenezo.
- Hakikisha uthabiti kwa vipaumbele vya usafiri na njia za kupita na uratibu wa usafiri katika maeneo yaliyoathiriwa na maafa.

Kundi la Kazi # 15: Usimamizi wa Maiti

Taasisi Kiongozi: Ofisi ya Mganga Mkuu wa Mkoa
Naibu Taasisi Kiongozi: Jeshi la Polisi Tanzania
Taasisi zinazosaidia: Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania, Hospitali, Halmashauri za Manispaa, Asasi zisizo za Serikali/Kujitolea/Kidini
Usimamizi wa maiti, unajumuisha kuzitambua, uchunguzi wa chanzo cha kifo, kusimamia taratibu za kujikinga na maambukizi wakati wa mchakato wa mazishi ya miili ambayo haikutambuliwa au yenye hatari za kiafya, pamoja na kufunga na kusimamia nyumba za

kuhifadha maiti wakati wa maafa. Kazi zote hizo zinafanywa na Kundi la Usimamizi wa Maiti.

Kwa kundi la huduma za maiti, Jeshi la Polisi Tanzania wataongoza shughuli ya kutambua maiti za waathirika na uchunguzi mwingine utakaotakiwa. Kwa upande mwingine, Ofisi ya Mganga Mkuu wa Mkoa kupitia kwa Mganga Mkuu wa Mkoa akisaidiwa na wajumbe wengine wa kundi hili, atakuwa na jukumu la kukusanya takwimu, uchambuzi, na kutoa taarifa ya vifo vinavyotokana na maafa hayo na kusambaza ripoti ya ufuatiliaji wa vifo na utaratibu wa kuhudumia vifo vya pamoja kwa viongozi wa koa na Taifa. Kama idadi ya vifo inatarajiwa kuwa kubwa kuliko uwezo wa mamlaka, kundi hili litaamsha timu maalum pamoja na vifaa.

Mwongozo:

Ofisi ya Mganga Mkuu wa Mkoa itafanya yafuatayo:

- Kufanya tathmini ya vifo vinavyotokana na tukio ili kuamua aina ya raslimali za kutolea huduma
- Kusaidia kuangalia ukubwa wa changamoto hasa vifaa muhimu kwa ajili huduma, mafunzo kwa watoa huduma watakaohudumia maiti na vifaa vya kukinga watumishi, usafiri na vifaa maalum kwa ajili ya maiti kama vile machela, mifuko ya maiti, madawa ya utakasishaji, nyumba za kutunzia maiti, makaburi na vingine.
- Kusaidia kutuma maombi ya misaada kutoa Mkoani au Taifa na kushawishi ushiriki wa wadau mtambuka katika kupata vifaa vya ziada.
- Uratibu kwa kushirikiana na mamlaka jinsi ya kutunza miili, kusafirisha na kuanzisha sehemu za kutunzia maiti kwa muda na kusafirisha miili iliyokosa wenyewe kwa mazishi.

6.2.4 Nyakati za Kuchukua Hatua za Dharura

Ili kukabiliana na tukio la maafa makubwa, DarMAERT itahusisha wadau wengi kutoka serikalini, mashirika na taasisi zisizo za serikali. Hizi taasisi zitashiriki kufuatilia tishio, kutoa msaada katika operesheni zinazoendelea na kusaidia kurudishia hali. Makundi ya huduma za dharura ya DarMAERT yanaandaliwa katika nyakati nne za kuchukua hatua. Nyakati hizi ni:

- Tahadhari **(A)**: Taarifa za kuwepo kwa janga

- Kusubiri **(B)**: Watoa huduma wanajiandaa kuanza kukabiliana
- Kuanzisha **(C)**: Kuanza kupeleka rasilimali za kusaidia kwenye operesheni
- Kufanya Kazi/Kwenye Tukio **(D)**: Rasilimali zinatumika kukabiliana

Makundi yote ya huduma za dharura yatakuwa yanafuata maelekezo ya kuchukua hatua kutoka kwenye kituo cha dharura kwa kila awamu. Hatua za kuhusika kufanya kazi zitatofautiana kwa kila kundi kutokana na ujuzi unaotakiwa kwa wakati ule kwenye eneo la tukio.

Sura ya 7:

Taratibu za Fedha na Utawala

7.1 Fedha kwa ajili ya Usimamizi wa Maafa

Katka Tanzania, mfuko wa wa usimamizi wa maafa unaunasimamiwa na Idara ya Usimamizi wa Maafa chini ya Ofisi ya Waziri Mkuu (DMD-PMO). Wakati maafa yanapokuwa yametokea, fedha zinatolewa kutoka Wizara ya Fedha na Mipango kwa ajili ya shughuli za kukabiliana. Fedha hizi zinatolewa kwa mpango wa fedha za dharura kwa ajili ya operesheni wakati wa tukio la maafa. Pia zinaweza kupatikana kwa ajili ya hatua muhimu za haraka mwanzo wa tukio, wakati na mara tu baada ya tukio la maafa kwa ajili ya kurudishia hali. Imeonekana pia, kuwa, ni ngazi ya Taifa pekee yenye kusimamia bajeti maalum ya usimamizi wa maafa.

Kwa upande mwingine, fedha kwa ajili ya miradi ya kupunguza athari za maafa na maandalizi zinatoka kweneye taasisi za serikali zinazofanya kazi hizo. Kwa mfano, miradi ya miundombinu kama ukarabati wa barabara na madaraja, pamoja na kuwa inachangia kwenye kupunguza athari za maafa, fedha zake ziko chini ya idara ya miundombinu. Gharama za operesheni za dharura za watumishi wa Polisi na Zimamoto, kwa mfano, mishahara, vifaa, na vitu vingine vya kusaidia, bajeti zake zimewekwa chini ya taasisi husika. Manispaa pia zinatoa gharama za usimamizi wa maafa ndani ya wigo wake kutegemeana na uwezo wa rasilimali zake.

7.1.1 Fedha kwa ajili ya Operesheni za DarMAERT

Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa inaongozwa na Katibu Tawala wa Mkoa inawajibu wa kuandaa bajeti na maombi ya fedha za maafa na msaada kutoka vyanzo mbalimbali (Idara ya usimamizi wa maafa, sekta binafsi, wafadhili, taasisi za maendeleo, washirika wa miradi ya kiraia na wengine). Katibu Tawala akiwa ndiye msimamizi mkuu wa shughuli za kitaalamu katika mkoa, atakuwa ndiye msimamizi wa matumizi ya mfuko wa usimamizi wa maafa.

Fedha kwa ajili ya gharama zinazohusiana na operesheni za DarMAERT zitatoka Idara ya Maafa kwenda DarMAERT kupitia kwa Kaati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa.

Taasisi zilizoko chini ya DarMAERT watatuma maombi yaufadhili kwenda kwa sekretariat DarMAERT, ambapo Mratibu wa DarMAERT ataomba fedha za mradi/kazi hiyo kutoka kwa Katibu Tawala. Mchakato huu wa ufadhili wa DarMAERT unatumika wakati wote, wakati hakuna dharura na wakati wa maafa (Kielelezo 4).

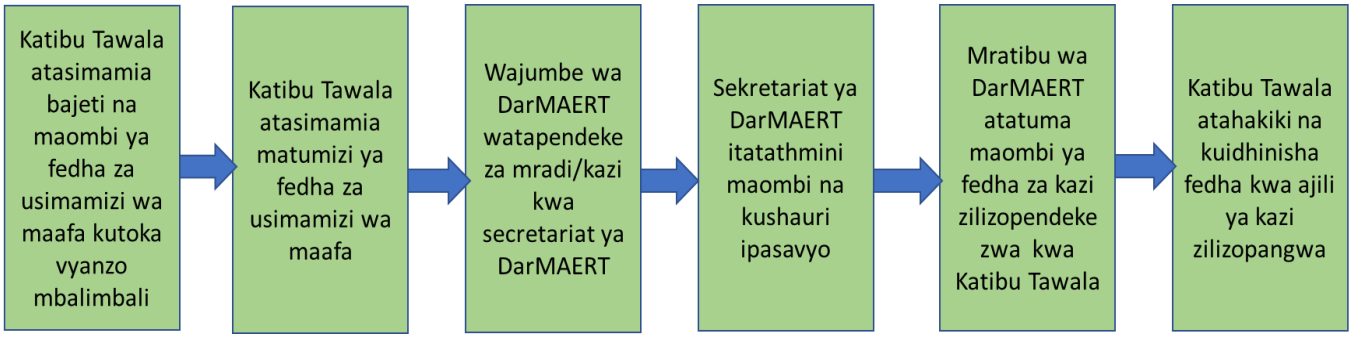

Kielelezo 4. Mchakato wa DarMAERT wa Kuidhinisha Mradi/Kazi

Kumbuka: Utaratibu huu unatokana na Majadiliano ya Kikundi yaliyofanywa na EMI/ ARU pamoja na DarMAERT wakati wa Warsha January 2020. DarMAERT haina fedha ambazo ziko chini yake wala zinazotoka kwenye Kaati ya Usimamizi wa Maafa ya Mkoa.

7.2 Usimamizi wa Uhusiano na Wadau wa Nje

7.2.1 Uratibu wa taasisi na mashirika mengine (Uhusiano)

Shughuli zote za mahusiano kwa ajili ya huduma za dharura yatasimamiwa na Katibu Tawala katika ngazi ya Mkoa. Afisa Uhusiano atamsaidia Katibu Tawala katika kazi hizo na atakuwa ndiye mwakilishi wa RAS kwa upande wa uhusiano kwenye kituo cha dharura cha DarMAERT kwa shughuli zote zinzohusiana na uhusiano na operesheni zake kwa usimamizi wa meneya wa kituo ambaye ni mratibu DarMAERT.

Kwa matukio madogo ya dharura yanayotokea katika ngazi ya chini ya koa (manispaa, katana mitaa), uratibu wa taasisi utafanywa na kamati zinazohusika katika ngazi husika, kama vile, Kamati ya Usimamizi wa Maafa ya Manispaa na Kamati ya Usimamizi wa Maafa Kata/Mtaa kupitia kwa waratibu wake wa maafa.

7.2.2 Uratibu wa vyombo vya habari

Kwa upande wa itifaki, DarMAERT itasaidia kutoa taarifa kwa vyombo vya habari kupitia na kwa maelekezo ya Katibu Tawala wa Mkoa. Katibu Tawala ataamua ni taarifa zipi zitolewe na njia gani itumike kutoa taarifa hizo kulingana na taarifa na mapendekezo yatakayotolewa na DarMAERT. Maelezo Zaidi ya mchakato huu yameelezwa katika *Sehemu ya 6.2.3 Kundi la Kazi # 9 Taarifa za Dharura za Umma* ya mpango huu.

7.2.3 Kusimamia Wanaojitolea

Kama serikali haitatoa "wito wa kujitolea", wale wanachama wa kujitolea kutoka vyombo mbalimbali (Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania, Chama cha Skauti Tanzania na Asasi zisizo za serikali/mashirika ya kiraia) wanawajibika kusimamiwa na mashirika wanayojitolea. Ni pale tu serikali itakapotoa wito kwa wanaojitolea ndipo wanaojitolea watajibika kwa serikali. Nje ya wanaojitolea kuitwa na serikali ya mkoa, DarMAERT haitawajibika kutoa msaada kwa wanachama wake wakati wa operesheni za dharura. Wito wa kujitolea kutoka serikali ya mkoa utatokea pale tu rasilimali zitakapokuwa zimepungua/kuzidiwa.

Marejeleo

Idara ya Usimamizi wa Maafa - Ofisi ya Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania (2012). Mpango wa Kujiandaa na Kukabiliana na Dharura Tanzania (TEPRP).

Kiunsi, R. (2013). Vikwazo vya kukabiliana na mabadiliko ya tabianchi katika jiji lenye upungufu mkubwa wa maendeleo: hali ya Dar es Salaam. Taasisi ya Kimataifa ya Mazingira na Maendeleo. Ilirejeshwa tarehe 9 Juni 2020 kutoka <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0956247813489617>.

Wizara ya Kazi, Maendeleo ya Vijana na Michezo (2003). Sera ya Taifa ya Hifadhi ya Jamii. Imerejewa 9 Februari 2020. http://www.tccia.com/tccia/wpcontent/uploads/legal/policy/socialsecuritypolicy.pdf>

Muruke, W. T. (2012). Uchambuzi wa matukio ya mvua kubwa katika jiji la Dar es Salaam: Umuhimu wa kupunguza hatari za mafuriko. Ilirejeshwa tarehe 11 Juni 2020 kutoka https://library.wmo.int/doc_num.php?explnum_id=2280

Ofisi ya Taifa ya Takwimu ya Wizara ya Fedha Uchumi na Mipango ya Maendeleo (2013) na Ofisi ya Rais Mtakwimu Mkuu wa Serikali, Sensa ya Watu na Makazi ya 2012. Dar es Salaam na Zanzibar, Tanzania: Wizara ya Fedha Uchumi na Mipango ya Maendeleo

Ofisi ya Taifa ya Takwimu ya Wizara ya Fedha, Uchumi na Mipango ya Maendeleo (2013). na Ofisi ya Rais, Mtakwimu Mkuu wa Serikali, Ripoti ya Usambazaji wa Idadi ya Watu kwa Umri na Jinsia. Dar es Salaam na Zanzibar, Tanzania: Wizara ya Fedha Uchumi na Mipango ya Maendeleo na Ofisi ya Rais

Ofisi ya Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania (2017). Mpangokazi wa Taifa wa Usalama wa Afya 2017-2021. Ilirejeshwa tarehe 9 Februari 2020, <https://extranet.who.int/sph/docs/file/1467>

Jamhuri ya Muungano wa Tanzania (1977). Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Ilirejeshwa tarehe 9 Februari 2020 kutoka <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/tz/tz008en.pdf>

Jamhuri ya Muungano wa Tanzania: Ofisi ya Waziri Mkuu - Idara ya Usimamizi wa Maafa (2014) Miongozo ya Kitaifa ya Uendeshaji wa Menejimenti ya Maafa (NOG). Dar es Salaam, Tanzania: Ofisi ya Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

Jamhuri ya Muungano wa Tanzania: Ofisi ya Rais - Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (2017) Timu Mtambuka ya Kukabiliana na Dharura ya Mkoa wa Dar es Salaam (DarMAERT) Mpango wa Kukabiliana na Dharura (ERP).

Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Sheria ya Usimamizi wa Maafa ya 2015. Ilirejeshwa tarehe 9 Februari 2020 kutoka <http://parliament.go.tz/polis/uploads/bills/acts/1452062258-ActNo-7-2015-Book-1-10.pdf>

Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Mfuko wa Kimataifa wa Benki ya Dunia wa Kupunguza Hatari za Maafa, Ripoti ya Mwisho: Somo la kujifunza la Maandalizi ya Kukabiliana na Dharura nchini Tanzania [rasimu], 2019.

Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Umoja wa Ulaya, Ofisi ya Umoja wa Mataifa ya Kupunguza Hatari za Maafa na Taasisi ya Utafiti ya CIMA, Jamhuri ya Muungano wa Tanzania: Maelezo ya Hatari ya Maafa (Mafuriko na Ukame), 2019.

Kundi la Benki ya Dunia (2011). Kuelewa Hatari ya Mijini: Mbinu ya Kutathmini Maafa na Hatari ya Hali ya Hewa katika Miji. Washington, D.C., Marekani: Benki ya Dunia.

Kundi la Benki ya Dunia (2015). Tathmini ya Mradi. Mradi wa Maendeleo wa Jiji la Dar es Salaam. Washington, D.C., Marekani: Benki ya Dunia.

Kundi la Benki ya Dunia (2019). Tathmini ya Umaskini Tanzania Bara: Muhtasari wa Utendaji. Washington, D.C., Marekani: Benki ya Dunia.

Kiambatanisho

Orodha ya Mawasiliano ya wajumbe wa DarMAERT

A-1	Taasisi	Jina	Cheo	Email	Namba ya Mawasiliano
1	Secretariat ya DarMAERT	Ms.Yokobety Malisa	Mwenyekiti wa DarMAERT (Katibu Tawala Msaidizi Mipango na Uratibu)	yokobety2001@yahoo.co.uk	0782739602
2		Dr. Christopher Mnzava	Mratibu wa DarMAERT	mnzavachris60@gmail.com	0713327399
3		Mr. Rogasian Kimaryo	Katibu wa DarMAERT	rekimaryo@gmail.com	0754866376
4		Dr Rashid Mfaume	Katibu Tawala Msaidizi (Afya)	srashid302@gmail.com	0713060600
A-2					
5	Secretariat ya Mkoa	Mr. Salum Hamidu	Afisa Mifumo ya Taarifa za Kijiografia - Mipango ya Ardhi	salym407@gmail.com	0717351395
6		Mr. Masalida Zephania	Afisa Ustawi wa Jamii na Mtaalamu wa Usimamizi wa hatari za Maafa	lida.zeph@yahoo.com	0717261320
7		Ms. Upendo Charles	Afisa Tehama	upendocharles@gmail.com upendo.charles@dsm.go.tz	0713525969
8		Mr Baraka Makona	Afisa Ustawi wa Jamii wa MKoa	bmbaraka@gmail.com	0689752394
9		Ms. Adrolphina Ndeikiza	Afisa Uhusiano wa Jamii na Habari (Liason Officer)	adrophinandyeikiza@gmail.com	0717648049
10		Ms. Naomi Matangara	Afisa Manunuzi na Ugavi	naomwilly56@gmail.com	0782859687
A-3					
11	Jeshi la Zimamoto na Uokoaji	DCF Keneddy Komba	Afisa Kamamnda Chuo cha Zimamoto na Uokoaji	chuochazimamotona uokoaji@frf.go.tz	0713342071 0767342071 0736800049
12		SACF Salum Mohamed	Afisa wa Zimamoto Mkoa - Kinondoni	kinondoni@frf.go.tz	717065996

A-1	Taasisi	Jina	Cheo	Email	Namba ya Mawasiliano
13		ACF Bakari Mrisho	Afisa wa Zimamoto Mkoa – Temeke	temeke@frf.go.tz	0655768768
14		ASF. Elisa Mugisha	Afisa wa Zimamoto Mkoa – Ilala	tamugisha@gmail.com, elisamugisha@frf.go.tz	0713293581
15		INSP. Isack Njombe	Kamanda wa Operesheni - Kinondoni	Isacknjombe7@gmail.com	0654494004
16		INSP. Michael Bachubiria	Kamanda wa Operesheni – Temeke	michaelbachubiria@ gmail.com	0757359057
17		A/INSP. Abdalah Uluthu	Kamanda wa Operesheni - Ilala	auluthu@gmail.com	0715851414
A-4					
18	Jeshi la Polisi Tanzania /Kanda Maalum	Mr. ACP Evance Mwijage	Afisa Kamanda wa Polisi - Kikosi cha Maji	co.marine@tpf.go.tz evancemwijage@gmail.com	0658481002
19		Mr. ACP Mohamed Salum Hamad	Afisa wa Operesheni Polisi - Kikosi cha Maji	mohamedhamad1961@gmail.com	0716690741
209		SP. Desdery Rugimbana	Afisa Kamanda wa Polisi - Kitengo cha 999	desderyrugimbana@yahoo.com	0784240486
21		A/INSP. Abdel W. Shami	Afisa Kamanda Msaidizi wa Polisi - Kitengo cha 999	shamiabdiel14@gmail.com	0716729729
22		SSGT. Muhidin Mpinga	Msimamizi chumba cha Habari – Kitengo cha Usalama Barabarani – Makao Makuu	muhidinmohamed@yahoo.com	0683227338
A-5					
23	Ofisi ya Mganga Mkuu wa Mkoa	Dr Lawrent Chipatta	Mratibu wa Dharura wa Manispaa	chipata2020@gmail.com	0765961750
24		Dr. Paschal Mgaya	Mratibu wa Dharura wa Manispaa	mgayadr@gmail.com	0652311109
25		Dr. Emanuel Kombe	Mratibu wa Dharura wa Manispaa	kombenice@gmail.com	0754841820
26		Dr. Felister Kimolo	Mratibu wa Dharura wa Manispaa	fellykimolo@gmail.com	0716204204
27		Dr Sarah Kadula	Mratibu wa Dharura wa Manispaa	sarahkadula@gmail.com	0718891672

A-1	Taasisi	Jina	Cheo	Email	Namba ya Mawasiliano
28		Dr. Consolata Mbatina	Mratibu wa Dharura Hospitali ya Rufaa ya Mkoa ya Amana	consol2007@yahoo.com	0715859537
29		Dr Evance Polin	Mratibu wa Dharura Hospitali ya Rufaa ya Mkoa ya Temeke	evanpolin@gmail.com	0714110142
30		Dr Eliuruma Eliafye	Mratibu wa Dharura Hospitali ya Rufaa ya Mkoa ya Mwananyamala	hurumaeliafye@gmail.com	0763921851
A-6					
31	Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania & Skauti	Ms. Grace Mawalla	Mratibu wa Mkoa – Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania	gmmawalla@yahoo.com; grace.mawalla@trcs.or.tz	0715364835
32		Ms. Amina Maulid	Kamishna wa Skauti wa Mkoa	amimaulid@yahoo.com	0655486771
A-7					
33	Sekta Binafsi	Mr. Amini Mshana	Mratibu wa Ambulansi - Hesaifee	aminimshana@hotmail.com	0715543131
34		Mr. Joseph Sulemani	Mratibu wa Ambulansi – Tindwa	ems@tmhstz.com	0677066444
35		Mr. Omar Issa	Mratibu wa Ambulansi – Hospitali	drumartz@yahoo.com	0655226626
A-8					
36	Mamlaka ya Manispaa	Ms. Pendo Fred Mwaisaka	Mratibu wa Maafa – Kinondoni	pendofredmwaisaka@gmail.com	0713493246
37		Ms. Magdalena Msaki	Mratibu wa Maafa - Ilala	magemsaki@yahoo.com	0754887000
38		Ms. Juliana Kibonde	Mratibu wa Maafa -Ubungo	jkibonde@gmail.com	0713831972
39		Ms. Sweetbertha Paschal	Mratibu wa Maafa – Temeke	sweetcastor1999@yahoo.com	0784946958
40		Ms. Suzan Philemon Swai	Mratibu wa Maafa - Kigamboni	susankoku@gmail.com	0622038202
41		Ms. Sikudhani Yotham	Mtaalamu wa Usimamizi wa Hatari za Maafa	sikudhaniyotham@yahoo.com	0713227865

A-1	Taasisi	Jina	Cheo	Email	Namba ya Mawasiliano
A-9					
42	Taasisi zisizo za Serikali (NGOs)	Mr. Lawrence Mtui	Mtaalamu wa Usimamizi wa Hatari za Maafa - Delta Assessors and Surveyors Ltd.	lawrenceanton@gmail.com	0784302334
43		Mr. Adam Ismail	Mratibu Taasisi ya Jamii ya SHIA	adam@adams.co.tz	0784604111
A-10					
44	Taasisi za Usafirishaji	Eng. Nebu Kyando	Meneja Operesheni – Dar es Salaam Rapid Transit (DART)	nebu.kyando@dart.go.tz	0713616643
45		Ms. Eng Adolfina Ndyetabura	Shirika la Reli Tanzania (TRC)	adolphina.ndyetabula@trc.co.tz	0784174578
46		Eng. Joseph Umoti	Wakala wa Usafirishaji Ardhini (LATRA)	josephumoti@gmail.com	0715772072
A-11					
47	Kampuni za Huduma	Eng. Pascal Luhwavi	Afisa Afya na Usalama– Shirika la Ugaviwa Umeme Tanzania (TANESCO)	pascal.luhwavi@tanesco .co.tz	0714129012 0786269099 0735505099 0768505099
48		Eng. Benedict Julius	Meneja wa Wakala wa Barabara za Vijijini na Mijini Tanzania (TARURA)	benedictorjulius24@yahoo.com	0715434923
49		Eng. Eliseus Mtenga	Wakala wa Barabara za Taifa Tanzania (TANROADS)	eliseusmtenga@yahoo.com	0754286458
50		Eng. Gibson Balagura	Mamlaka ya Majisafi na Majitaka Dar es Salaam (DAWASA)	basetsi@yahoo.com	0759497990
A-12					

A-1	Taasisi	Jina	Cheo	Email	Namba ya Mawasiliano
51	Mamlaka ya Utabiri wa Hali ya Hewa Tanzania	Mr. Elias Lipiki	Mtaalamu wa Hali ya Hewa	elias.lipiki@meteo.go.tz	0765908951
A-13					
52	EOC Staff	A/Insp Longino Rwegoshora	Afisa wa Kituo - Mitambo	longinokamugisha1@gmail.com	0783026695
53		Ms. Victoria Warioba	Afisa Uongozi wa Ofisi na Mawasiliano	vicksimpo@gmail.com	0657668813
54		Mr Juma Haule	Afisa wa Kituo – Ufuatiliaji wa Taarifa za Afya	Jhaule89@gmail.com	0657588880
55		Sgt. Christina Lyabonga	Afisa wa Kituo – Chumba cha Uratibu	christinalyabonga@gmail.com	0655276247
56		FC. Eva Masha	Afisa wa Kituo – Chumba cha Uratibu	Evamagige8@gmail.com	0714187202
57		PF Thomas Mrema	Afisa wa Kituo –Tehama	thomsonmrema@gmail.com	0718601138
58		Sr. Jane Urio	Afisa wa Kituo – Mwongoji wa Ambulansi	janeurio@gmail.com	0713429660

SUPPORTED BY:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP